

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Саноати сабук**

Касб: **Дӯзандаи либоси занона**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **Л1 7531**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **22**

Сатҳҳои Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2,3**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рамзи умумии касб: **Л1 7531-22-2,3-01/2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

**Стандарти салоҳиятҳои мазкур дар доираи Лоихаи
«Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва
меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.**

**Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

ҚАРОР

аз «15» 10 соли 2024

№ 19

ш. Душанбе

Дар бораи тасдиқи стандартҳои салоҳияти 20 касбу ихтисосҳо

Мутобиқи талаботи банди 3 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб» Ҳайати мушовараи Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Стандартҳои салоҳияти касбу ихтисосҳои «Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ», «Занбӯриасалпарвар», «Мошиначии автокран», «Дӯзанда (либоси занона)», «Челонгар оид ба таъмири муҳаррики автомобил», «Кандакорӣ дар чӯб ва пӯсти чӯб», «Барқчӣ оид ба таъмири қисмҳои барқии автомобил (автомобилҳои барқӣ)», «Челонгар-таъмирчии кузови автомобил», «Оператори мошини бофандагӣ», «Мошиначии булдозер», «Турагент», «Дуредгар», «Системаи компютерӣ ва Интернет-технология», «Харрот», «Оператори мошини ресандагӣ», «Мошиначии кранҳои истеҳсолоти металлургӣ», «Гачкори чузъҳои меъморӣ», «Оператори мошини турбофӣ», «Оператори мошини рангкунӣ» ва «Челонгар - барқчии нерӯгоҳи барқии обӣ» тасдиқ карда шаванд (замима мегарданд).

2. Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли, Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим» ва Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» татбиқи стандартҳои салоҳиятро дар курсҳои кӯтоҳмуддат дар Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон», корхонаҳои воҳиди давлатии назди Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли ва Муассисаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба роҳ монанд.

3. Раёсати котибот ва Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вазифадор карда шаванд, ки нусхаҳои электронии стандартҳои салоҳиятро дар сомонаҳои вазорат, агентӣ, лоиха ва муассисаҳои таълимӣ ҷой намоянд.

4. Нашр ва дастрас намудани стандартҳои салоҳият ба зиммаи Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вогузор карда шавад.

5. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи муовини вазир – Давлатзода Қ. гузошта шавад.

Раиси Ҳайати мушовара,
вазир

Г. Ҳасанзода

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҶОИ КАСБИ
«ДЎЗАНДАИ ЛИБОСИ ЗАНОНА»**

Стандарти салоҳиятҶои касби «Оператори мошини ресандагӣ» дар ҷаласаи Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 07.10.2024, №31 баррасӣ гардидааст.

Стандарти салоҳиятҶои касби «Дўзандаи либоси занона» аз таҳхис (экспертиза)-и корфармоён ва ассотсиатсияҳои соҳавии зерин гузаронида шудааст:

№	Ташкилот	Ному насаб	Вазифа	Ҳуҷҷат дар бораи таҳхис
1.	Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон	Сафарзода Б.	Муовини вазир	Хулоса аз 08.10.2024, №15-2246
2.	Кумитаи ҷумҳуриявии иттифоқи касабҳои кормандони соҳаи бофандагӣ ва саноати сабуки Тоҷикистон	Қаюмзода Г.	Раис	Хулоса аз 05.07.2024, №17
3.	Ҷамъияти дорои масъулиятҳои маҳдуди «Хизмат»-и ноҳияи Файзобод	Боронзода М.	Директор	Хулоса аз 07.08.2024, №12
4.	Ҷамъияти дорои масъулиятҳои маҳдуди «КД Наргис»	Самадова Ш.	Директор	Хулоса аз 07.08.2024, №19
5.	Ҷамъияти дорои масъулиятҳои маҳдуди «Ҷавонӣ»	Ғафуров И.	Директори генералӣ	Хулоса аз 21.08.2024, №08.03

Стандарти салоҳиятҶои касби «Дўзандаи либоси занона»-ро таҳия намуданд:

№	Ному насаб	Вазифа	Ташкилот
1.	Ҳисориева Заррина	Директор	Муассисаи давлатии таълимии «Литсейи касбии дўзандагии шаҳри Душанбе»
2.	Маъруфова Гулсимо	Омӯзгори фанҳои таҳассусӣ	Муассисаи давлатии таълимии «Литсейи касбии маҳсули маъҷубон»
3.	Абдурахмонова Фарангис	Дўзанда - технолог	ҶДММ «Дунёи нав»-и шаҳри Душанбе

Модераторҳо (миёнчиҳо):

Данило Анищенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

Бахтиёр Озар – супервайзер оид ба методологияи таълим дар асоси салоҳият.

Мундариҷа

Ихтисорот	7
Муқаддима.....	8
Мафҳумҳои асосӣ.....	9
Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳои кор мекунад.....	11
Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа.....	12
Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона»	13
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	16
Малақаҳои бокортаъминкунии касби «Дӯзандаи либоси занона», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	16
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ).....	18
Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ)	31
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	36
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.....	53
Талабот ба довталабон	54
Талабот ба омӯзгорон	54
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолаҳои зарурӣ	54
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» сатҳи 3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	57
Малақаҳои бокортаъминкунии касби «Дӯзандаи либоси занона», сатҳи 3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	57
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ).....	58
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ).....	67
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	70
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.....	83
Талабот ба довталабон	86
Талабот ба омӯзгорон	86
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолаҳои зарурӣ	86
Рӯйхати адабиёт	88
Замимаи 1: Харитаи функционалии касби «Дӯзандаи либоси занона»	89
Замимаи 2: Хулосаҳои соҳа (экспертиза)	89

Ихтисорот

TAC	Таълим дар асоси салоҳият
ТИКТО	Таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш
DACUM	Усули таҳлили функционалӣ (аз ихтисороти « Developing <u>a</u>curriculum », яъне «таҳияи барномаҳои таълимӣ»)
TMT ҚТ	Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
СС	Стандарти салоҳиятҳо
ВС	Воҳиди салоҳият
ЭС	Элементи салоҳият
МИ	Меъёрҳои иҷро
МБ	Малакаҳои бокортаъминкунӣ
СБТМ-08/ISCO-08	Стандарти байналмилалӣ таснифоти машғулиятҳо-2008 (International Standard Classification of Occupations-2008)
ТМҚТ	Таснифоти машғулиятҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
МТММСТ	Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим
МТҚТ	Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон
ТИК/ИСТ	Технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ (Information Technology and Communication)
ҲМТБ	Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ТС	Салоҳиятҳои фароумумӣ (Transversial Competencies)
LB	Салоҳиятҳои заминавии соҳаи саноати собук (light industry basic)
LI	Салоҳиятҳои касбии соҳаи саноати собук (Light industry)

Муқаддима

Талабот ба касби «Дӯзандаи либоси занона» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд аст. Бунёди корхонаҳои насочӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон босуръат амалӣ гардида истодааст. Аз ин рӯ, талаботи соҳа ба мутахассисони соҳаи насочӣ аз ҷумла, дӯзандаи либоси занона зиёд шуда истодааст. Аммо дар Тоҷикистон стандарти салоҳиятҳои касби мазкур, барномаҳои таълимии модули барои тайёр кардани дӯзандаи либоси занона, вучуд надорад.

Бо мақсади баланд бардоштани сифати тайёркунии мутахассисони касбҳои коргарӣ, ки ба талаботи корфармоён ва мувофиқи меъёрҳои стандартҳои байналмилалӣ ҷавобгӯӣ бошад, стандарти салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» таҳия карда шудааст.

Стандарти мазкур талаботи асосиро ба салоҳияти касби мутахассиси «Дӯзандаи либоси занона» бо таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ муқаррар мекунад.

Дар стандарти салоҳиятҳои мазкур инчунин дӯхти либоси миллии тоҷикӣ, ки яке аз рукнҳои фарҳанги миллат ба шумор рафта, ёдгори аз гузаштагон аст, ба инобат гирифта шудааст. Таърих гувоҳ аст, ки зан ва модари тоҷик дар ҳама давру замон посдори оину анъанаҳои муқаддаси миллат буд. Бояд гуфт, ки яке аз нишонаҳои асосии фарҳангу тамаддуни миллатҳои мухталифи дунё либоси миллии онҳост.

Дар таҳияи стандарти салоҳиятҳои мазкур кормандони ҶСК «Гулистон Душанбе», ҶДММ «Сифат саноат», ҶСК Фабрикаи дӯзандагӣ «ТОЛТЕХ» ва ҶДММ «Наврӯзгоҳ» иштирок намуданд.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ, ки мувофиқи қонунгузорӣ ҳуқуқи роҳандозӣ намудани фаъолияти таълимӣ барои амаликунии барномаи таълимӣ доранд, истифода карда мешавад.

Стандарти салоҳиятҳои касби ««Дӯзандаи либоси занона» дар асоси Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёр намудани мутахассисон бо назардошти талаботи бозори меҳнат», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти калонсолон», Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб, Тартиби таъмини сифати таҳассусҳо ва тасдиқкунии таҳассусҳо, Барномаи миёнамуҳлати омода кардани касбҳои коргарии зинаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбиро барои солҳои 2023-2027 ва «Барномаи касбомӯзии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» таҳия карда шудааст.

Стандарти салоҳиятҳо талаботи таҳассусиро нисбат ба касби «Дӯзандаи либоси занона» ки ҷавобгӯи талаботи байналмилалӣ мебошанд, дар мувофиқа бо Стандарти байналмилалӣ таснифоти машғулиятҳо СБТМ-08 (ISCO-08) таъмин менамояд.

Мафҳумҳои асосӣ

Бозори меҳнат – низоми ташаккули талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ.

Баҳодихӣ (салоҳиятҳо) – маҷмӯи усул ва равандҳо, ки барои баҳодихии дастовардҳои шахс (дониш, маҳорат, малака ва муносибати ӯ, яъне салоҳиятҳо), ки одатан бо шаҳодатномадихӣ анҷом меёбанд.

Воҳидҳои салоҳияти фароумумӣ (трансверсалӣ) – ин салоҳиятҳои умумӣ мебошанд, ки барои бештари касбҳо ва амалан барои ҳамаи соҳаҳо заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ) – ин чунин салоҳиятҳои мебошанд, ки дар доираи муайяни ин ва ё он соҳа талабот доранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ – ин салоҳиятҳои мебошанд, ки барои иҷро намудани фаъолияти касбии мушаххас заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои махсус – ин салоҳиятҳои мебошанд, ки барои иҷрои фаъолияти хоси касбӣ истифода карда мешаванд.

Воҳиди салоҳият – ин баёноти қӯтоҳи натиҷаи вазифаҳои салоҳият мебошад, ки маълумот дар бораи дониш, маҳорат, малака ва муносибатро дорад (дар бораи мақсадҳои воҳиди салоҳият ва доираи малакаҳои, ки ба онҳо тааллуқ дорад, васеъ маълумот медиҳад).

Дастур оид ба чамбоварии далелҳо – барои гузаронидани баҳодихӣ маълумоти заруриро пешниҳод менамояд, усулҳои муносиб, захираҳои амиқ ва шароитро, ки барои гузаронидани баҳодихии воҳиди салоҳияти мушаххас заруранд, тавсиф менамояд. Номзад дар баҳодихӣ далелҳои мушаххасро пешниҳод менамояд, ки ба баҳодихандагон барои муайян кардан ва қабули қарор, ки оё салоҳияти муайян аз худ карда шудааст ва ё шахси мазкур корро дар ҷойи корӣ мувофиқи Стандарти салоҳиятҳои касбии тасдиқшуда иҷро карда метавонад, қӯмак мерасонад.

Дескриптор – (аз лотинӣ «descriptor» – тавсифкунанда) – воҳиди лексикӣ, ки барои шарҳ додани мазмуну моҳияти асосии ҳуччат, истифода карда мешавад.

Касб – тарзи машғулият, намуди фаъолияти меҳнатие, ки тайёрии муайян, мавҷудияти донишҳои зарурӣ, маҳорат, малака ва салоҳиятнокиро талаб менамояд ва дар натиҷаи омӯзиши махсус ё таҷриба ба даст оварда мешавад.

Маҳорат – фаъолияти, ки дар инсон дар натиҷаи таълим ва тақрори бисёрқарата ҳосил шуда, баъд ба раванди бошуурона табдил меёбад ва имкон медиҳад, ки шахс натавонад дар шароити муқаррарӣ, балки дар шароити тағйирёбанда низ амал кунад.

Малакаҳои бакортаъминкунӣ – ин амалҳои бошууронаи мутахассис, ки ба мутобиқшавии бомуваффақият дар бозори меҳнат равона карда шудаанд. Маҳорати ташкил карда тавонистани донишу малакаҳои банақшагирӣ ва пешравии касбӣ, баланд бардоштани сатҳи салоҳиятҳо барои пешравии бомуваффақият дар бозори меҳнат, дар ҳамаи бахшҳо ва зинаҳои шуғлро дар бар мегирад.

Навсонӣ (вариативӣ) муайян мекунад:

– аҳамияти истилоҳоти асосӣ, ки дар меъёрҳои иҷро истифода мешаванд;

– навсонӣ дар вазъияти корӣ ва ҳолатҳо, ки метавонанд ба фаъолият таъсир расонанд;

– фарқияти мазмунӣ дар вобастагӣ аз воҳидҳои салоҳият ва матни муайян (чун мизочони меҳмонхона аз мизочони барои таъмири кондиционер фарқ мекунад);

танҳо ба воҳиди салоҳияти мушаххас дахл доранд, на ба ҳамаи воҳидҳои салоҳиятҳо дар умум.

Стандарт (standard) – ҳуҷҷати меъёрӣ, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдор таҳия ва тасдиқ шудааст, дар он талаботи меъёрӣ, қоидаҳо, тавсифот ё принципҳои умумие, ки ба намудҳои гуногуни фаъолият ё натиҷаи онҳо дахл доранд, муайян карда мешаванд. Ҳадафи ин ҳуҷҷат расидан ба сатҳи беҳтарини низоми соҳаи мазкур мебошад.

Стандарти салоҳиятҳои касб – ин ҳуҷҷатест, ки талаботи меъёрии ҳадди аққали дониш, маҳорат, малака ва муносибат (яъне салоҳиятҳо), ки барои сатҳи муайяни таҳассуси касбӣ заруранд, муайян мекунад ва шахс онҳоро бояд дар ҷойи кор дар ҳолатҳои стандартӣ ё тағйирёбанда нишон диҳад. Ҳар як кор мумкин аст, аз стандарти муқарраргардида баландтар иҷро карда шавад, дар ҳеҷ сурат на пасттар аз он. Стандарти салоҳият ба корфармо барои муайян намудани мутобиқати сатҳи таҳассуснокӣ ба талаботи истеҳсолот ёрӣ мерасонад ва маҳорати касбии намоишдодаи шахсро эътироф намуда, доимӣ нигоҳ доштани стандарти олии касбии ӯро тасдиқ менамояд.

Сатҳи таснифоти таҳассусҳо – ин сатҳи нишондоди мураккабии кори иҷрошаванда, мустақилият ва масъулиятнокии коргар, мувофиқ ба ҳар як сатҳ мебошад. Гузаштан аз як сатҳ ба сатҳ дигар маънии онро надорад, ки ҳамаи нишондодҳои сатҳи таҳассусиро тавсифкунанда, бояд фарқ кунанд: ҳар як сатҳи навбатӣ муносиби дараҷаи пешин мувофиқ кунонида мешавад ва воридкунии ниҳои ҳамаи тавсифоти сатҳи пешинаро дар назар мегирад.

СБТШ-08 (ISCO-08) – Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо (International Standart Classification of Occupations) соли 2008 низоми таснифот ва ҷамъбасти маълумотро дар бораи шугли касбӣ, ки дар асоси барӯйхатгирии оморӣ ва тадқиқот гирифта шудааст, ҳамчунин, истифодабарии захираҳои маъмуриро ифода мекунад.

Салоҳият – қобилияти истифода карда тавониستاني дониш, маҳорат, малака ва муносибат барои иҷрои супориш ё ҳалли масъалаҳо дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳияти касбӣ – қобилияти истифода карда тавониستاني дониш, маҳорат ва малакаҳо барои иҷрои вазифаҳои касбӣ дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ – ин маҷмӯи дониш, малака, элементҳои таҷрибаи фарҳангӣ, ки ба шахс имкон медиҳанд, дар муҳити иҷтимоӣ-иқтисодӣ озодона мавқеи худро муайян кунанд, элементҳои онро истифода барад ва муносибати онро барои иҷрои вазифаҳои касбӣ ташаккул диҳад. Салоҳиятҳои

умумифарҳангӣ аз воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ) ва малакаҳои бокортаъминкунӣ иборат мебошад.

Салоҳиятноки – соҳиб будан ба дониш, малакаву маҳорат ва муносибат, ки барои фаъолияти пурсамар дар соҳаи муайян зарур аст.

Таҳлили функционалӣ – ин тавсифи фаъолияти меҳнатӣ тавассути амалкард (функсия) ва натиҷаҳо мебошад. Бартарии чунин муносибат дар он аст, ки он имкон медиҳад, тағйирот дар технология ва ташкили меҳнат дар бозори меҳнат фавран ба назар гирифта шавад.

Талаботи бозори меҳнат – эҳтиёҷоти корфармоён ба қувваи корӣ аз рӯи гурӯҳҳои мушаххаси касб ва намудҳои машғулият.

Таҳассус (квалификатсия) – камолоти касбии шахс ва дараҷаи омодагии он барои иҷрои намудҳои корҳои мушаххас, ки бо мавҷудияти салоҳиятҳои аз ҷониби корфармоён эътирофшуда муайян гардида, бо ҳуҷҷати намунаи давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

Таснифоти миллии таҳассусҳо (ТМТ) – ҳуҷҷати меъёрие, ки ҷаҳорҷӯбахоро муайян ва ҳамаи ихтисосҳои дар сатҳи милли эътирофшударо идора менамояд. Таснифоти миллии таҳассусҳо дорои ҷаҳорҷӯбахое мебошад, ки аз якҷанд сатҳ иборат буда, ҳар яки онҳо дар нишондиҳандаҳо (дискрипторҳо)-и салоҳиятҳо, ки алоқаҳои таҳассусии байнибахширо дар бар мегиранд, тасвиф карда шуда, ҳамчунин, додани ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи соҳиб шудан ба ихтисос дар он роҳандозӣ карда мешавад.

Таълим дар асоси салоҳият – муносибат ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш, ки ба ҷӣ тавр дар ҷойи кор шахс корро иҷро карда метавонад, така мекунад.

Харитаи функционалии касб – ин инъикоси амалкард (функсия)-ҳои асосӣ, ки касби мазкурро ташкил медиҳанд, вазифаҳои ба ин амалкард (функсия)-ҳо дохилгардида ва амалҳои воқеӣ барои иҷро намудани супориш ва ҳалли масъалаҳо дар ҷойи кор, дар шароитҳои тағйирёбанда равона карда шудаанд.

Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳои кор мекунад

– Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои муайян кардани самаранокии амалиёти сохтори ТИКТО ҚТ, таъсиррасонии он ба болоравии иқтисодии давлат, яъне алоқа бо бозори меҳнат;

– мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр/ноҳия барои рушди минтақаи худ;

– дар бахши таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

– омӯзгорон барои донишҷӯи он, ки чиро ба таълимгирандагон омӯзонанд;

– таълимгирандагон, барои донишҷӯи он, ки ҷӣ хел ва чиро меомӯзанд;

– маъмурияти муассисаҳои таълимӣ барои донишҷӯи он, ки оё сатҳи тайёрии омӯзгорон ва хатмкунандагон ба талаботи бозори меҳнат мувофиқат мекунад ё не;

– корфармоён, ки стандартҳои салоҳиятҳои барои тақмили таҳассуси касбии кормандон истифода мекунанд, то ин ки ба кормандон дар самти мутобиқшавӣ ба

малакаву маҳорат ва донишҳои тағйирёбанда ва салоҳиятнокии онҳо бо сабаби дигаргуниҳои дар технологияи истеҳсолот бамиёномада тавсияҳо диҳанд;

– шаҳрвандони алоҳида, ки меҳоянд маълумоти касбӣ гиранд ё сатҳи таҳассуси касбии худро ба таври инфиродӣ тақмил диҳанд;

– шаҳрвандоне, ки мустақилона таълим гирифтаанд ва меҳоянд ҳуҷҷати намунаи давлатӣ (сертификат ё шаҳодатнома) гиранд;

– оила, волидони таълимгирандагон, ки меҳоянд фаҳманд, чиро ва чӣ хел фарзандони онҳо таълим мегиранд, пас аз хатми таълим онҳо ба чӣ кор машғул мешаванд;

– шаҳрвандоне, ки меҳоянд ба ҷойи кори дигар гузаранд;

– шаҳрвандоне, ки меҳоянд норасоҳои худро дар дониш, малака, маҳорат ва муносибат, яъне салоҳиятҳои худ бартараф намоянд;

– шаҳрвандоне, ки фаъолияти соҳибқории худро васеъ кардан меҳоянд;

– шаҳрвандоне, ки коргарони бехтарин шудан меҳоянд ва ғайра.

Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа

Дар соҳаи саноати сабук айнаи замон стандартҳо ва ҳуҷҷатҳои меъёрии зерин қабул шудаанд ва амал мекунанд:

- Регламенти техникии Иттиҳоди гумрукӣ «Дар бораи бехатарии маҳсулоти саноати сабук» аз 07.01.12.;

- СД (ГОСТ) 4.45-86 Системаи нишондиҳандаҳои сифати маҳсулот. Маҳсулоти дӯзандагӣ барои истифодаи рӯзгор. Номенклатураи нишондиҳандаҳо;

- СД (ГОСТ) 4103-82 Маҳсулоти дӯзандагӣ. Усулҳои назорати сифат;

- СД (ГОСТ) 9733.4-83 Маводи нассоҷӣ. Усули санҷиши устувории ранг ба шустар;

- СД (ГОСТ) 10581-91 Маҳсулоти дӯзандагӣ. Тамғагузорӣ, бастабандӣ, интиқол ва нигоҳдорӣ;

- СД (ГОСТ) 12566-88 Маҳсулоти дӯзандагӣ барои истифодаи хонагӣ. Муайян кардани дарача;

- СД (ГОСТ) 12807—2003 Маҳсулоти дӯзандагӣ. Таснифи дарзҳо, хатҳо ва дарзҳо;

- СД (ГОСТ) 17522-72 Рақамҳои маъмулии занон. Хусусиятҳои андозагирӣ барои тарҳрезии либос;

- СД (ГОСТ) 17916—86 Рақамҳои маъмулии духтарон. Хусусиятҳои андозагирӣ барои тарҳрезии либос;

- СД (ГОСТ) 23948-80 Маҳсулоти дӯзандагӣ. Қоидаҳои қабул;

- СД (ГОСТ) 25617-83 Матоҳо ва маснуоти катон, нимкатин, пахтагӣ ва омехта. Усулҳои санҷиши химиявӣ;

- 61.020 ИСС (РСТ) 163-81 Хилъати миллий. Шартҳои умумии техникӣ. Ба ҷои РСТ 163-76;

- 61.020 ИСС (РСТ) 484-88 Маҳсулоти дӯзандагии фармоишашон маишӣ, ки бо фармоиши инфиродӣ тайёр шудаанд. Шартҳои умумии техникӣ. Ба ҷои ИСС (РСТ) 484-83;

- 61.020 ИСС (РСТ) 540-88 Чома ва хилъатҳои миллӣ, ки бо фармоиши аҳоли тайёр шудаанд. Шартҳои умумии техникӣ. Ба ҷои ИСС (РСТ) 540-78;
- 61.020 ИСС (РСТ) 143-90 Либоси болоие, ки бо фармоиши аҳоли таъмир шудаанд. Шартҳои умумии техникӣ.

Тавзеҳоти умумии касби «Дӯзандаи либоси занона»

Дӯзандаи либоси занона як қатор уҳдадорихо ва вазифаҳои зиёдеро, ки маҷмӯи муайяни салоҳиятҳоро талаб мекунад, дар доираи касб иҷро менамояд.

Дӯзандаи либоси занона устои соҳаи васеъе мебошад, ки корро оиди тарроҳӣ, дӯхт ва таъмири либоси занона, аз ҷумла либосҳои миллӣ иҷро мекунад, аз ин сабаб вай бояд дорои қобилияти созандагӣ, назардиди хуб, зебосозии бадеӣ бошад.

Касби «Дӯзандаи либоси занона» аз мутахассис салоҳиятнокӣ ва сифати баланди иҷрои уҳдадориро талаб мекунад. Дӯзандаи либоси занонаи муосир бояд шахси эҷодкор, мутахассиси босавод ва вазифаҳои дар наздаш гузошташударо бо муваффақият иҷро кунад. Ӯ бояд ба самти зебосозӣ ва муд ҳаракат карда, технология ва ташкилкунӣ корҳои дӯзандагӣ, шартҳои ороиши бадеии зебосозии либос, усулҳои созандагии маҳсулотҳои дӯзандагӣ, тарз ва усули иҷрои кори мошинагӣ, дастӣ ва ғайраро иҷро карда тавонад.

Пеш аз он, ки бо таҷҳизоти дӯзандагӣ корро оғоз намояд, дӯзандаи либоси занона бояд ҳолати кори онро санҷида, оид ба корношоямӣ он шахсони масъулро огоҳ намояд.

Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона»

Сатҳи Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯи воҳидҳои салоҳиятҳо
2	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	ТС 01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
	ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон
	ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
	ТС 05-2/01	Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
	LB 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
	LB 02-2/01	Муошират кардан бо забони хоричӣ дар сатҳи заминавӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	LI 7531-01-2/01	Бастани шартнома бо мизоч
	LI 7531-02-2/01	Омода намудани ҷойи кор
	LI 7531-03-2/01	Интиҳоб намудани матоъ
	LI 7531-04-2/01	Гирифтани андозаи мизоч

	LI 7531-05-2/01	Тайёр кардани ангула дар мошинаҳои махсус
	LI 7531-06-2/01	Пайваст кардани чӯзӯҳои либос
	LI 7531-07-2/01	Пайваст кардани тасмачаҳо (планка), овезаҳо ва канораҳо
	LI 7531-08-2/01	Тайёр кардани камзӯлчаҳои пешу қафо
3		Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)
	ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ
	ТС 07-3/01	Такмил додани таҳассуси касбӣ
		Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)
	LB 02-3/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна
		Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ
	LI 7531-09-3/01	Таҳия кардани феҳрист (каталог)
	LI 7531-10-3/01	Коркард намудани чинҳо ва шиёр
	LI 7531-11-3/01	Коркард кардани кисса дар маҳсулот
	LI 7531-12-3/01	Коркарди ангулаҳо (ҷойи тугма), гиребон ва остин
LI 7531-13-3/01	Коркарди занҷирак бо пурра пушонидани ҳалқаҳо дар либоси занона	

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Саноати сабук**

Касб: **Оператори мошини турбофӣ**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **LI 8152**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **14**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон
ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
ТС 05-2/01	Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
ЛВ 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ЛВ 02-2/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
ЛІ 7531-01-2/01	Бастани шартнома бо мизоч
ЛІ 7531-02-2/01	Омода намудани чойи кор
ЛІ 7531-03-2/01	Интихоб намудани матоъ
ЛІ 7531-04-2/01	Гирифтани андозаи мизоч
ЛІ 7531-05-2/01	Тайёр кардани ангула дар мошинаҳои махсус
ЛІ 7531-06-2/01	Пайваст кардани чузъҳои либос
ЛІ 7531-07-2/01	Пайваст кардани тасмачаҳо (планка), овезаҳо ва канораҳо
ЛІ 7531-08-2/01	Тайёр кардани камзӯлчаҳои пешу қафо

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Дӯзандаи либоси занона», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунии	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳои байни ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - гӯш кардан ва шунидан; - бо забони модарӣ ва дигар забонҳо сухан рондан ва навиштан; - мубодилаи иттилоот кардан; - риоя кардани одоб дар муносибат бо ҳамкорон/мизочон; - бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна муошират кардан.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кори самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - муайян кардани нақши худ дар ҳайати даста; - муайян кардани тарафҳои қавии аъзоёни даста; - дар даста дар ҳолатҳои гуногун кор кардан, мисол дар ҳалли масъалаҳои бухронӣ; - суботкор (настойчивый)будан.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - зоҳир намудани мустақилият ва ташаббускорӣ дар ошкор ва ҳал кардани мушкилот; - қарорҳои эҷодкорона ва инноватсионӣ таҳия кардан; - истифодаи як қатор стратегия барои ҳалли мушкилот; - фавран ва самаранок ҳал намудани мушкилоти мизочон.
Ташаббус ва уҳдабароӣ,	<ul style="list-style-type: none"> - эҷодкорӣ ва идроки эҷодӣ;

ки барои бадастовариин натиҷаҳои инноватсионӣ мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - зоҳир намудани ташаббускорӣ ва уҳдабароӣ; - омода будан ба инноватсия; - дастгирӣ кардани қарорҳои инноватсионӣ.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияти, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуҳлатро таъмин менамояд.	<ul style="list-style-type: none"> - гузоштани мақсадҳои мушаххас ва натиҷаҳои лоиҳа/кор; - таҳияи нақша/барномаҳои стратегӣ, дарозмуҳлат ва ҷорӣ; - банақшагирии кор ва истифодаи захираҳо; - идоракунии вақт ва афзалиятҳо; - Ҳамоҳангсозии вазифаҳо барои худ ва дигарон; - пешбурди баҳисобгирӣ.
Ҳудидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; - боварии қатъӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; - масъулиятнокӣ; - устувории ахлоқӣ; - риояи этика ва эстетика.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; - омода будан ба сарфи вақт ва сайю кӯшиш ба омӯхтани малакаҳои нав; - хоҳиши таълим дар ҷойи кор ва берун аз он; - самимӣ барои ғояҳо ва усулҳои нав; - идоракунии худомӯзӣ; - истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамон» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии кор); - иштирок дар равандҳои ташаккулёбии пайваста.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - доштани малакаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; - хоҳиши аз худ кардани малакаҳои нави технологияи иттилоотӣ; - доштани донишҳо оид ба ҳифзи меҳнат, санитарияи истеҳсолӣ ва беҳдошт барои истифодабарии технологияҳо; - доштани тавоноии ҷисмонии мувофиқ; - риояи техникаи беҳатарӣ; - интиҳоб ва истифодабарии воситаҳои ҷимоявӣ барои беҳатарии шахсӣ дар ҷойи корӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи беҳатарӣ ва ҷорабиниҳои зидди сӯхтор ҳангоми кор бо дастгоҳҳои барқӣ; - қоидаҳои ҷудокунии ва коркарди пасмондаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали)

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаштан аз муоинаи тиббӣ		ТС 01-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омодагӣ ва гузаштан аз муоинаи тиббиро бо мақсади таъмин намудани саломатӣ барои иҷрои уҳдадорихои вазифавӣ, ошкор ва табобати саривактии беморӣ ва пешгири аз онро тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ба қор қабул шудан; - гузаштани муоинаи тиббии нақшавӣ ва ғайринақшавӣ тибқи чадвали ташкилот.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - маҳорати баён кардани мақсади худ; - маҳорати гӯш кардан ва шунидан; - маҳорати таҳлили тавсияҳои хаттӣ.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Шиносой бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ	1.1. Шиносой бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ. 1.2. Шиносой бо намудҳои муоинаи тиббӣ тибқи чадвали тасдиқшуда.	
2. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи чадвали тасдиқшуда. 2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвирасонӣ ба қорхона/ташкilot.	
Малақаҳои талабшаванда:	- риоя намудани беҳдошт (гигиена)-и шахсӣ; - гирифтани маълумот оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ; - гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи чадвали тасдиқшуда; - пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвирасонӣ ба қорхона/ташкilot.	
Донишҳои талабшаванда:	- муқаррарот оид ба қонунгузориҳои меҳнат; - маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) ва вазифаи он; - қоидаҳои гузаштан аз муоинаи тиббӣ.	
Муносибати талабшаванда ба қор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - боинтизом; - бо масъул; - бовичдон.	

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатмӣ ба саволҳои ҷавоб додан/тестҳо	Шифоӣ ба саволҳои ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот / case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозиҳои нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/худомаҳориди	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
1.1. Шиносоӣ бо хуччатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ			√								
1.2. Шиносоӣ бонамудҳои муоинаи тиббӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда			√								
Элементи 2: Гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
2.1. Гузаштани муоинаи тиббӣ муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринабатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда											√
2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкilot											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Намудҳои муоинаи тиббӣ:	- муқаддимаӣ; - ҳатмӣ; - даврӣ ва ғайринабатӣ.
--------------------------------	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Кор кардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон	ТС 03-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур корҳои умумии мақсадноки даста, ки вазифаи умумиро бо қоидаҳои муқаррарнамудаи ташкilot ҳал мекунад, тавсиф менамояд. Коргарон дар комёбиҳои даста манфиати шахсӣ доранд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми кор дар коллективи ҳар ташкilot/корхона. - Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - вучуд надоранд.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ)-и ВС
1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо	1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон.

	<p>1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда.</p> <p>1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадорихои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда.</p>
2. Кор кардан дар даста	<p>2.1. Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза.</p> <p>2.2. Эътирофи фарқиятҳои фарҳангӣ дар даста.</p> <p>2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста.</p> <p>2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста.</p>
3. Риоя кардани одоб ва зебӣ (этика ва эстетика)	<p>3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила.</p> <p>3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ.</p> <p>3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришифоҳии мувофиқ.</p> <p>3.4. Таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ.</p> <p>3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан.</p> <p>3.6. Интихоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян.</p> <p>3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ.</p>

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - муошират, алоқаманд ба шунидан (гӯшдиҳӣ); - савол додан; - муоширати хаттӣ, возеҳ ва кӯтоҳ навиштани паём, қайдҳо, мактубҳо; - ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан; - ошкор ва воқиф шудан ба вазъияти муноқишавӣ, шикоятҳо дар доираи масъулият; - дар даста кор кардан; - гӯш додан ва шунавидан; - малакаҳои заминавии босаводона хондан; - малакаҳои худидоракунӣ.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон; - бартариҳои кор дар даста; - воситаҳои робитаӣ; - принципҳои кори даста; - тавсифот, усул ва меъёрҳои истифодаи воситаҳои гуногуни муошират; - намудҳои қабул ва қоидаҳои рафтор дар онҳо; - мафҳуми этика ва ахлоқ; - одоби сӯҳбат ва маданияти нутқ; - симои зохирӣ; - хусни рафтори расмӣ ва сиёсӣ; - тарзи рафтор дар ҷойҳои ҷамъиятӣ, ҷойи кор; - одоби сӯҳбатҳои телефонӣ бо мизочон ва ҳамкорон; - калима, ибора ва услуби сӯҳбати телефонӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<ul style="list-style-type: none"> - ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан;

	- бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан. Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизақор; - масъул; - ухдабаро; - меҳрубон; - ташаббусқор.
--	---

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди қор	Баҳоидиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳоҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоидиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо											
1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои қор дар даста якҷоя бо ҳамқорон											✓
1.2. Муайян кардани ҷойқунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда											✓
1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани ухдадорихи инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда											✓
Элементи 2. Қор қардан дар даста											
2.1. Изҳори боварӣ қардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза											✓
2.2. Эътирофи <i>фарқиятҳои фарҳангӣ</i> дар даста											✓
2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста											✓
2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста											✓
Элементи 3: Риоя қардани одоб ва зебӣ (этика ва эстетика)											

3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила	√												
3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хатгӣ ва ҳам шифохӣ	√												
3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришифоҳии мувофиқ	√												
3.4. Изҳори таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ	√												
3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан	√												
3.6. Интихоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян	√												
3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ	√												

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Фарқиятҳои фарҳангӣ:	- намудҳои саломдихӣ, хайрбод ва гуфтугӯ; - забони имову ишораҳо; - махсусияти услубҳои миллии муомилаи корӣ; - махсусияти муносибати байнифарҳангӣ.
Муоширати ғайришифоҳӣ:	- забони имову ишора; - риоя кардани фосилаи муайян байни шарикон.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Расонидани ёрии аввалия	ТС 04 – 2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур малака ва донишҳои заруриро барои расонидани ёрии аввалия ва ниғаждорӣ ҳаёт дар давраи то расонидани ёрии тиббӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - хангоми арзёбии ҳолатҳои руҳдода, баргараф кардани таваккалҳои мушаххас, хавф ва захмҳои ба он алоқаманд.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03 – 1/01 Кор кардан дар даста.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Арзёбии ҳолати руҳдода	1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани хатар , ба вучуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон. 1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати чабрдида. 1.3. Даъват намудани ёрии таъчилӣ. 1.4. Оромона ба чабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин

	<p>намудан.</p> <p>1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида.</p> <p>1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан.</p>
2. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд	<p>2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, ҳомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра).</p> <p>2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда.</p> <p>2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба начот додани ҷабрдида.</p>
3. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ	<p>3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ.</p> <p>3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат.</p>
4. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон	<p>4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст.</p> <p>4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст.</p> <p>4.3. Тахтаҷабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан.</p>
5. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ	<p>5.1. Додани нафаси сунъӣ.</p> <p>5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина.</p>
6. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ	<p>6.1. Истифода бурдани усули Геймлих.</p> <p>6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа.</p>
7. Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан	<p>7.1. Баровардан ба ҷойи беҳатар.</p> <p>7.2. Коркарди ҷойи сӯхта.</p>
8. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна	<p>8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ.</p> <p>8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азхушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарҷарҳзанӣ, дилбеҳузурӣ).</p>
9. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра	<p>9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра.</p> <p>9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ.</p>
10. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ	<p>10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил.</p> <p>10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб.</p> <p>10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми захролудшавӣ.</p>
11. Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ	<p>11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва ҷораҳои андешида.</p> <p>11.2. Иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда.</p>

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя намудани қоидаҳои техникаи беҳатарии барқӣ; - муайян намудани хатарҳои барқӣ; - бартараф намудани хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - истифода намудани дастурамалҳо оид ба истифодабарии асбобу таҷҳизоти барқӣ; - арзёбии вазъият ва кам кардани хунравӣ; - ошкор кардани ҳодисаи ноҳуш, захм ва арзёбии ҳолати ҷабрдида; - даъват намудани ёрии таъҷилӣ; - иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда;
-------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан; - истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида; - бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан; - истифода намудани тахтача/чӯбча барои мустаҳкам кардани шикаст; - додани нафаси сунъӣ; - масҳ кардани дил ва қафаси сина; - хондан, фаҳмидани дастурамал ва истифода бурдани он; - истифодаи воситаҳои сӯхторхомӯшкунӣ; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб; - расонидани ёрӣ ҳангоми захролудшавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои техникаи бехатарии барқӣ; - хатарҳои барқии ҳангоми кор руҳдода; - қоидаҳои бартарафкунии хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - амалҳо оид ба начот додани ҷабрдида; - дастури Ҳилоли Аҳмар оид ба принципҳои расонидани ёрии аввалия; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ ва нафасгиршавӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна ва осеб дидани сутунмуҳра; - монешавии роҳҳои нафасгирӣ/нафастангӣ; - сӯхтан (хароратӣ, кимиёвӣ, барқӣ, соишхӯрӣ); - қоида ва тартиби додани нафаси сунъӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - покизақор; - масъул; - уҳдабаро; - мушфик; - раҳмдил.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди қор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳаггӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъоварданӣ таълимигранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Арзёбии ҳолати руҳдода											
1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани <i>хатар</i> , ба вучуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон				√							
1.2. Ошқор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида				√							
1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилӣ				√							
1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан									√		
1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида									√		
1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан									√		
Элементи 2:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб دیدан аз барқ ва раъд											
2.1. Баргараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, хомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра)									√		
2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда									√		
2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида									√		
Элементи 3:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ											

3.1. Расонидани ёрй дар боздошти хунравӣ									√		
3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба чароҳат									√		
Элементи 4: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон											
4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст									√		
4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст									√		
4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан											
Элементи 5: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ											
5.1. Додани нафаси сунъӣ									√		
5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина									√		
Элементи 6: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ											
6.1. Истифода бурдани <i>усули Геймлих</i>									√		
6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа									√		
Элементи 7: Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан											
7.1. Баровардан ба ҷойи беҳатар									√		
7.2. Коркарди ҷойи сӯхта									√		
Элементи 8: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна											
8.1. Санчидани нишонаҳои зарбхӯрӣ									√		
8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азҳушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарчархзанӣ, дилбеҳузурӣ)									√		
Элементи 9: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра											
9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра									√		
9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ									√		
Элементи 10: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ											
10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил									√		
10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб									√		
10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми захролудшавӣ									√		

Элементи 11: Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ										
11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида									√	
11.2. Иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда									√	

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хатар –	- ҷисмонӣ; - биологӣ; - кимиёвӣ; - марбут ба омили инсонӣ.
Усули Геймлих –	Тартиби амал ҳангоми расонидани ёрӣ ба нафасгиршуда: - бояд аз паси ҷабрида истода (агар ҳанӯз рост истода ва ба ҳуш бошад), бо дастон ўро дар бар гирифтанд; - як дастро мушт карда, бо он тарафе, ки ангушти калон дорад, ба шиками ҷабрида дар сатҳи байни нофу қавсаҳои тахта (қабурға)-ҳо гузоштан; - кафи дигар дастро ба болои мушт гузошта, бо тапишдиҳии зуд ба боло бо мушт ба шикам зер мекунад; - дастро баробари ин якбора аз оринҷ қат мекунад, лекин қафаси синаи ҷабридаро зер кардан лозим нест; - ин усулро ҳангоми зарурат чанд маротиба такрор мекунад, то роҳи нафас кушода шавад; - агар роҳи нафас кушода шавад, нафасгирии одам барқарор мешавад ва рангу рӯяш муътадил мегардад.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ		ТС 05-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносӣ бо технологияи иттилоотиро дар сатҳи заминавӣ - кор бо муҳаррири матнӣ ва графикӣ, почтаҳои электронӣ, ҷустуҷӯ ва бозкашии (скачивание) иттилоотро аз Интернет тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - қобили истифода ба ҳар корманд.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - тавонистани хондан ва навистан.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Шиносӣ бо сохти компюте	1.1. Шиносӣ бо функсияҳо (амалкардҳо)-и қисмҳои асосии компютери фардӣ . 1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер .	
2. Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»	2.1. Омода намудани компютер ба кор. 2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) . 2.3. Кор кардан бо файлҳо. 2.4. Кор кардан бо лавҳаи идоракунӣ .	
3. Кор кардан дар барномаи офисӣ	3.1. Кор кардан дар барномаи «WORD». 3.2. Кор кардан дар барномаи «POWER POINT». 3.3. Кор кардан бо муҳаррири матнӣ. 3.4. Кор кардан бо муҳаррири графикӣ.	

4. Пайваст ва истифода намудани «Интернет»	4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет. 4.2. Кор кардан бо <i>хадомоти ҷустуҷӯӣ</i> ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот. 4.3. Кор кардан бо <i>браузерҳо</i> .
5. Кор кардан бо почтаҳои электронӣ	5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабақаҳои иҷтимоӣ). 5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ.

Малақаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - пайваст кардани таҷҳизоти компютерӣ; - муайян намудани наслҳои компютерҳо; - кор кардан бо қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер, манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - истифода намудани компютерҳо ва барномаҳои он; - кор кардан бо ҳомили файлҳо; - кор кардан бо барномаҳои зиддивирӯсӣ; - сохтани файлҳо ва сабт кардани онҳо дар компютер; - сохтани файли «WORD» дар компютер ва сабт кардани он; - сохтани файли барномаи «POWER POINT» ва сабт кардани он; - чоп кардани ҳуҷҷатҳо дар компютер; - ворид намудани расм ва графикҳо дар барномаҳои офисӣ; - ҷӯрсозии параметрҳои Интернет; - боргирии маълумот аз Интернет; - кор кардан бо ҷустуҷӯгарҳо (браузерҳо)-и Интернет; - кор кардан бо мессенҷерон; - қабул, ирсол ва эътиноӣ (игнорировать) мактубҳои почтаи электронӣ.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - наслҳои компютерҳо; - қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер; - гурӯҳи тугмаҷаҳо (клавишҳо); - функцияҳои қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер), манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - системаи амалиётии компютер; - драйверҳои қисмҳои иловагӣ; - лавҳаи идорақунӣ ва дохилшавӣ ба он; - намудҳои барномаҳои офисӣ; - тарзи насб кардани барномаҳои офисӣ дар компютер; - тартиби кори барномаҳои офисӣ; - дастрас намудани барномаҳои офисӣ аз Интернет ва ширкати истеҳсолкунанда; - таҷҳизот ва дастгоҳ барои пайвастшавӣ ба хатти Интернет; - тарзи бехатар кор кардан дар шабакаи Интернет; - хадомоти ҷустуҷӯӣ ва шабақаҳои иҷтимоӣ; - кибернетика ва кибертерроризм ва пешгири аз онҳо; - намудҳои мессенҷерон ва тарзи кори онҳо; - почтаи электронӣ ва тарзи дурусти истифодаи он; - бехатарӣ ва ҳифзи маълумот ҳангоми кор бо почтаҳои электронӣ ва шабақаҳои иҷтимоӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<ul style="list-style-type: none"> - Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизақор;

	- масъул; - эҳтиёткор.
--	---------------------------

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Хатгӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусохиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччагҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рунамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоиди	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Шиносӣ бо сохти компютер											
1.1. Шиносӣ бо функсияҳои қисмҳои асосии компютери фардӣ			√								
1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер	√		√								
Элементи 2: Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»											
2.1. Омода намудани компютер ба кор	√										
2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмаҷаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура)	√										
2.3. Кор кардан бо файлҳо	√										
2.4. Кор кардан бо лавҳаи идоракунӣ	√										
Элементи 3: Кор кардан дар барномаи офисӣ											
3.1. Кор дар барномаи «WORD»		√									
3.2. Кор дар барномаи «POWER POINT»							√				
3.3. Кор бо муҳаррири матнӣ		√									
3.4. Кор бо муҳаррири графикӣ		√									
Элементи 4: Пайваст ва истифода намудани «Интернет»											
4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет	√										
4.2. Кор кардан бо ҳадамоти ҷустуҷӯӣ чихати дарёфти маълумот/иттилоот	√										
4.3. Кор кардан бо браузерҳо	√										
Элементи 5: Кор кардан бо почтаҳои электронӣ											

5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ)	√										
5.2. Ирсоли ва қабули намунаҳои мактубҳои тарқиқи почтаи электронӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Компютери фардӣ (КФ):	- компютере, ки онро танҳо як одам истифода мебарад (ё соҳибӣ мекунад) (аз калимаи «personal», яъне барои як фард)
Қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер:	<p><i>қисмҳои асосии компютер:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - монитор; - блоки системавӣ; - ҳарфкалид (клавиатура); - мушак. <p><i>қисмҳои иловагии компютер:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - принтер; - УПС; - овозбарор; - гӯшмонак (наушник); - сканер; - ёдгори/флеш-захираҷоз (накопител); - модем.
Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура):	- тақсими тугмачаҳо (клавишҳо)-и ҳарфкалид (клавиатура) дар асоси функсия ва ҷойгиршавии онҳо. Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) тақсим мешавад: - ба иловагӣ, алифбой–рақамӣ, хизматӣ, функционалӣ, барои кор бо курсор муқарраргардида.
Лавҳаи идоракунии:	- қисмати истифодашавандаи интерфейс Microsoft Windows, ки иҷроӣ амалҳои асосӣ оид ба ҷурӯсии система, чун иловакунӣ ва ҷурӯсии дастгоҳ, насб ва деинсталлятсияи (интисоби)-и барномаҳо, идоракунии баҳисобгирии сабтҳо, воридкунии имконоти махсус ва инчунин, якҷанд амалҳои дигари марбут ба идоракунии системаро имкон медиҳад.
Хадмоти ҷустуҷӯи Интернет:	- yandex; - google; - yahoo; - bing ва ғайра.
Браузер - ин:	- барномае, ки бо ёрии он веб-саҳифаҳо аз назар гузаронида мешаванд. Новобаста аз онҳо, ки намунаҳои гуногуни браузер зиёданд, мазмуни қисми онҳо ин - кушодани сомонаҳо мебошад. Барои ин, дар ҳар браузер сатри нишонигӣ вучуд дорад-майдон, ки дар он номгӯӣ сомона барои кушодашавии он ҷоп/навишта мешавад.

Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ)

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ		LB-01-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қатъиян риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва қоидаҳои бехатарии зидди сӯхторро тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат	1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат. 1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор. 1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона.	
2. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ	2.1. <i>Гузаштан аз дастурдиҳӣ</i> (муқаддимавӣ, ибтидоӣ, ҷорӣ) оид ба техникаи бехатарӣ. 2.2. Пӯшидани либосҳои махсус. 2.3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии барқӣ . 2.4. Риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ.	
3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор	3.1. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтори тартиботи дохилии ташкилот. 3.2. Истифода бурдани воситаҳои сӯхторхомушкунӣ тибқи дастурамал.	

Малақаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - кор кардан мувофиқи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷои кор; - истифодаи либоси махсуси корӣ ва воситаҳои ҳимоявӣ; - шинос шудан бо санадҳои меъёрии техникаи ҳуқуқӣ ва санадҳои маҳаллии меъёрию ҳуқуқии ҳифзи меҳнат; - пайдо намудани маълумот оид ба тартиботи дохилии ташкилот/корхона; - гирифтани иҷозат барои иҷрои корҳо аз рӯи супоришнома ва ё амр; - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ тибқи талаботи муассиса/ташкилот; - санчидани ҳолати коршоямии воситаҳои ҳимоявӣ; - истифода бурдани системаи эҳтиётӣ; - истифодаи воситаҳои оташнишонӣ тибқи дастурамал ва таъйинот; - расонидани ёрии аввалия ҳангоми сӯхтан.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - санадҳои меъёрии техникаи ҳуқуқӣ ва санадҳои маҳаллии меъёрию ҳуқуқии ҳифзи меҳнат; - тартиботи дохилии ташкилот/корхона оид ба ҳифзи меҳнат; - намудҳои дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии барқии ташкилот; - қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ; - қоидаҳои истифода бурдани воситаҳои ҳимояи эҳтиётӣ;

	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои бехатарии сӯхтори ташкилот; - қоидаҳои тахлияи одамон (кӯчонидан) ҳангоми вазъиятҳои фавқулода; - сабабҳои сар задани сӯхтор ва пешгирӣ аз онҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - тозақор; - масъулнок; - ӯҳдабаро; - ташаббусқор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозиҳои нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат											
1.1. Риоя намудани талаботи дастуралҳо оид ба ҳифзи меҳнат	√		√								
1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор	√			√							
1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона	√			√							
Элементи 2: Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ											
2.1. Гузаштани дастурдихӣ (муқаддимаӣ, ибтидоӣ, ҷорӣ) оид ба техникаи бехатарӣ	√		√								
2.2. Пӯшидани либосҳои махсус	√		√								
2.3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии барқӣ	√		√								
2.4. Риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ	√		√								
Элементи 3: Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор											
3.1. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтори тартиботи дохилии ташкилот	√			√							

3.2. Истифода бурдани воситаҳои сӯхторхомушкунӣ тибқи дастурамал	√			√							
--	---	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Қоидаҳои техникаи бехатарӣ -ин:	- системаи чорабиниҳои муташаккилона, санадҳои меъёрӣ, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи таъсири омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргар.
Гузаштани дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ – маъно дорад:	- - қабл аз иҷозатдиҳии коргар ба иҷрои вазифаи худ сардор ва шахсони масъул оид ба бехатарӣ уҳдадоранд бо одам ва корманд дастурдиҳии техникаи бехатариро гузаронанд ва имзои дастургирандари дар журнали техникаи бехатарӣ ба қайд гиранд. Қоидаи мазкур–шарти ҳатмии муносибатҳои меҳнатӣ, батартибдаровардашудаи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Гузаштани он ҳатто ба роҳбари ширкат ҳатмист. Танҳо баъди шиносӣ бо дастур оид ба техникаи бехатарӣ кормандро метавон ба иҷрои корҳо иҷозат дод.
Либоси махсус – ин	- - сарпӯшо, шим, комбинезон, камзӯл, дастпӯш, пойафзол ва монанди инҳо, яъне он чизҳое, ки ба предметҳои либос тааллуқ доранд ва барои аз омилҳои хатарноки беруна муҳофизат кардани ҳаёт ва саломатии кормандон дар раванди иҷрои корҳо таъйинот доранд.
Қоидаҳои бехатарии барқӣ - ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилонаи воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи расиш ба қисмҳои ҷараёнгузар ва таъсиррасонии он ба коргар.
Қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор –ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилонаи воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи ҳолати хатари оташ, барҳамдиҳии он ва таъсиррасонии омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргарон.
Воситаҳои сӯхторхомушкунӣ –ин:	- воситаи махсуси дар ихтиёрдошта ва инчунин, асбобу анҷоми истифодашаванда барои оташнишонӣ (ҷумаки оташнишонӣ (гидрант), рӯдаҳои оташнишонӣ, оташнишонак, кум, об, чангаки сӯхторнишонӣ, мисрон (лом), бел, сатил ва ғайра).

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Муошират кардан бо забони хоричӣ дар сатҳи заминавӣ	LB 02-3/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур, маҳорат ва дониши зарурӣ барои фаҳмиш ва истифодаи фарқкунанда аз забони тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва ғ.) дар мисоли истифодаи ифодаҳое, ки доимӣ дар ҷои кор (саломдиҳӣ, хайрухуш, бахшиш ва ғ.) маъмуланд, инъикос мекунад.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - кормандони ҳама сатҳҳои соҳаи мазкур.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - надорад.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муоширати боадабона бо мизочон/фармоишгарон	1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур. 1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо

	<p>мизочон/фармоишгарон.</p> <p>1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад.</p> <p>1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва мурочиат ба ёрии ҳамкорон - донандагони забони мазкур.</p>
<p>2. Муошират кардан бо мизочон/фармоишгарон бо забони фарқкунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор</p>	<p>2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират.</p> <p>2.1. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз кардани муоширати шифохӣ.</p>

<p>Малакаҳои талабшаванда:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - малакаҳои робитавӣ ва байнишахсии муоширати ҳалимона бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон; - истифода намудани калимаҳои асосӣ, ибораҳо, ифодаҳои кӯтоҳ ва рақамҳо, барои муошират бо мизочон/фармоишгарон зарур, мувофиқ ба ҷои корӣ мушаххас; - истифода намудани забони имову ишора ё луғат; - талаффуз намудани калимаҳо ва ибораҳо барои иҷрои кор; - талафузи номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус бо забони омӯхташаванда; - талафузи номгӯӣ асбоб ва таҷҳизотҳо, нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
<p>Донишҳои талабшаванда:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - алифбои забони омӯхташаванда; - оид ба масъалаҳои робитаҳои фарҳангӣ, роҳ надодани таҳқиқҳои тасодуфӣ ба ҳамкасбон ё шарикон; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус; - номгӯӣ асбоб ва таҷҳизотҳо бо забони хориҷӣ; - нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
<p>Муносибати талабшаванда ба кор:</p>	<p>Ҷунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ҳалим; - мушфиқ; - ташаббускор; - бофарҳанг.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳолиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот / case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳолиҳӣ	Баҳолиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муоширати боадабона бо мизочон/фармоишгарон											
1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур.				√							
1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизочон/фармоишгарон.				√							
1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад.				√							
1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва мурочиат ба ёри ҳамкорон - донандагони забони мазкур.				√							
Элементи 2: Муошират кардан бо мизочон/фармоишгарон бо забони фарқкунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор											
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират				√							
2.2. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз кардани муоширати шифохӣ				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ибораҳои маъмули зуд-зуд истифодашаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - субҳ ба хайр; - корҳоятон чи тавр? - то боздид; - ба шумо чӣ кумак карда метавонам? - бубахшед ман шуморо намефаҳмам; - Шумо бо забони...гап мезанед? ва ғайра.
--	--

Захираҳои мувофиқ:	<ul style="list-style-type: none"> - дафтарча барои қайди ёдоштҳо, сабти калимаҳо, абзорҳо барои афзун кардани луғат; - луғатҳои гуногун (мавзӯӣ, касбҳои ҷудогона, бо расмҳо ва ғ.); - китобчаҳо (брошюраҳо); - имзоҳо бо тавзеҳот; - сомонаҳо барои тарҷума.
Муошират:	<ul style="list-style-type: none"> - маслиҳатҳо ва эзоҳ додан; - пешниҳод намудани маълумотҳо, монанди: соати корӣ, намуди кор, нархнома ва ғ.; - кумак дар доираи вазифаҳои худ, инчунин ба ҳамкорон/мизочон аз рӯи хоҳиши онҳо; - фаҳмондан ва таъмин кардани самтҳои одӣ ва ғ.
Усулҳои визуалӣ (дидорӣ):	<ul style="list-style-type: none"> - қайд, нишон додани иттилооти зарурӣ дар ҳуччатгузорӣ, ҳуччатҳо ва нақшаҳо; - истифодаи калкулятор барои арзиши музди кор ва хароҷотҳои муайян; - истифода намудани забони имову ишора; - нишон додани ашъи мушаххас.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Бастани шартнома бо мизоч	LI 7531-01-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди бастани шартномаи байни корхона/ташкilot ва мизоч/фармоишгар ҷиҳати иҷро намудани уҳдадорихоӣ тарафайн ва инчунин бастани шартномаи меҳнатӣ бо кордиҳанда, мувофиқ бо Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон; - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Шинос намудани мизоч бо шартнома	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Шинос намудан бо хусусияти кор. 1.2. Шинос намудан бо шартҳои корхона/ташкilot. 1.3. Шинос намудан бо қоидаҳо ва уҳдадорихоӣ ҷонибҳо. 1.4. Шинос намудан бо шароит ва регламенти кор.
2. Бастани шартномаи меҳнатӣ	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Ба тасвиб расонидани шартнома. 2.2. Пешниҳод намудани нусхаи шартнома ба мизоч.
Малақаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя намудани талаботи шартномаи тарафайн; - бастани шартномаи меҳнатӣ бо корфармо; - иҷро намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва талаботи техникаи бехатарӣ; - иҷро намудани талаботи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ; - иҷро намудани талаботи дохилии корхона/ташкilot; - кор кардан мутобиқи дастурамали вазифавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳо ва ухдадориҳои шартномаи меҳнатӣ; - санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи нассочӣ; - дастурамали вазифавии дӯзандаи либосҳои занона.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - бомасъулият; - эҳтиёткор; - ташаббускор; - тозақор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳаггӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот / case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рунамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоиди	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Шинос намудани мизоч бо шартнома											
1.1. Шинос намудан бо хусусияти кор	√			√							
1.2. Шинос намудан бо шартҳои корхона/ташкilot	√			√							
1.3. Шинос намудан бо қоидаҳо ва ухдадориҳои ҷонибҳо				√							
1.4. Шинос намудан бо шароит ва регламенти кор				√							
Элементи 2: Бастанӣ шартномаи меҳнатӣ											
2.1. Ба тасвиб расонидани шартнома	√			√							
2.2. Пешниҳод намудани нусхаи шартнома ба мизоч	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Регламенти кор - ин:	- тартиби кор барои ҳар як мутахассис, ҷадвали кор, муносибат байни кормандон ва нишондиҳандаҳои асосии кор нишон дода мешавад.
Шартномаи меҳнатӣ - ин:	- созиши байни корфармо ва корманд, ки тибқи он корманд ухдадор аст корхоро аз рӯи як касб, якчанд касби муайян, ихтисос ё вазифа (мансаб) бо дараҷаҳои дахлдор, бо риояи қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатӣ иҷро намояд. Корфармо бошад, ухдадор аст, барои ҳамин кор ба корманд пурра ва сари вақт музди меҳнат диҳад ва шароити

	меҳнатеро, ки Кодекси меҳнат, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созишномаҳои тарафҳо муайян намудаанд, таъмин кунад.
--	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Омода намудани ҷойи кор	LI 7531-02-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омода намудани асбобҳои корӣ ва таҷҳизоти дӯзандагӣ бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Ташкил намудани шароити корӣ	1.1. Санҷидани ҷойи кор мувофиқи талаботи техникаи бехатарӣ. 1.2. Аз назар гузаронидани ҳолати рушноӣ ва шароити ҷойи корӣ. 1.3. Омода намудани мизи корӣ ва асбобу маводи зарурӣ . 1.4. Гузоштани асбоб ва маводи корӣ ба ҷойи махсус.
2. Омода намудани таҷҳизоти дӯзандагӣ	2.1. Қабул намудани таҷҳизоти дӯзандагӣ. 2.2. Имзо гузоштан дар дафтари қабул. 2.3. Санҷидани коршоямии таҷҳизоти дӯзандагӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- иҷро намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - кор кардан дар доираи дастурамали вазифавӣ; - кор кардан бо асбобҳо ва маводи корӣ; - тоза нигоҳ доштани ҷойи корӣ; - пушидани либоси махсус; - иҷроӣ корҳои ресмонпуркунӣ дар мошин; - иваз намудани бобинаи ресмон; - расонидани ёрии аввалия.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамали истифодабарии таҷҳизоти дӯзандагӣ; - қоида ва меъёрҳои саноати насосҷӣ; - қоидаҳои истифодабарии таҷҳизоти дӯзандагӣ; - тартиби гирифтани асбоб ва маводҳои корӣ; - расмкашии таҳассусӣ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - маводшиносии соҳаи насосҷӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - таҷҳизоти дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - тартиби омода кардани ҷойи кор; - тарзи кор бо таҷҳизоти дӯзандагӣ; - намудҳои таҷҳизоти дӯзандагӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба чамбоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамбоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамбовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Ташкил намудани шароити корӣ											
1.1. Санҷидани ҷойи кор мувофиқи талаботи техникаи бехатарӣ	√			√							
1.2. Аз назар гузаронидани ҳолати рушноӣ ва шароити ҷойи корӣ	√			√							
1.3. Омода намудани мизи корӣ ва асбобу маводи зарурӣ	√			√							
1.4. Гузоштани асбоб ва маводи корӣ ба ҷойи махсус	√			√							
Элементи 2: Омода намудани таҷҳизоти дӯзандагӣ											
2.1. Қабул намудани таҷҳизоти дӯзандагӣ	√			√							
2.2. Имзо гузоштан дар дафтари қабул	√			√							
2.3. Санҷидани коршоҷии таҷҳизоти дӯзандагӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Асбобу маводи зарурӣ:	<ul style="list-style-type: none"> - қайчӣ; - сӯзанҳо; - сӯзанақ; - воситаҳои андозагирӣ; - риштаҳо; - ангуштпона; - дарзмол ва тахтаи дарзмол; - воситаҳои аломатгузорӣ; - гира (пинцет).
------------------------------	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Интиҳоб намудани матоъ	LI 7531-03-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди интиҳоби матоъ ва маводҳои ёрирасон барои дӯхти либоси занона бо риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:	
- дар ҷои кор ҳангоми тайёр намудани либоси занона.	

Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-02-2/01 Омода намудани ҷойи кор.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Интиҳоб намудани матоъ барои духти либоси занона	1.1. Интиҳоб намудани матоъ вобаста ба амсила ва таъиноти либос. 1.2. Муайян намудани сохт, хосият ва сифати матоъ. 1.3. Бугтобдиҳии матоъ (декатирование) барои духти маҳсулот.
2. Интиҳоб намудани маводи дучандкунанда	2.1. Интиҳоб намудани маводи дучандкунанда вобаста ба хусусияти матоъи асосӣ. 2.2. Муайян намудани тарзи бо ҳамдигар печиш, тору пуд, бофту зичии матои асосӣ. 2.3. Пайваст кардани чузъҳо бо дарзмол ё мангана.
3. Интиҳоб намудани матоъи астарӣ	3.1. Интиҳоб намудани ранги матоъи астар вобаста ба матоъи асосӣ. 3.2. Муайян намудани таркиби нахи бофиш ва зичии матоъи астарӣ.

Малақаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, бехдоштии истеҳсоли ва бехатарӣ аз сӯхтор; - пӯшидани либосҳои махсус; - интиҳоб намудани матоъ вобаста ба амсила ва таъиноти либос; - муайян намудани таркиби нахи бофиш; - муайян намудани сохт, хусусият ва сифати матоъ; - риоя намудани меъёрҳои сарфи маводи асосӣ ва ёрирасон; - интиҳоб намудани маводи пайвасткунанда; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо дублерин; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо флизелин.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат, бехдоштии истеҳсоли ва бехатарӣ аз сӯхтор; - таснифи умумии маводҳо; - таркиби нахи бофт вобаста ба устувории онҳо; - намудҳои матоъ ва тартиби дӯхти онҳо; - тартиби дарзмол кардани матоъҳои гуногун; - тартиби гирифтани маълумот оид ба матоъ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - маводшиносии соҳаи нассочӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - таҷҳизоти дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - дастурамали вазифавии дӯзандаи либоси занона; - дастурамали ёрии аввалия.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҷодкор; - ташаббускор; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Интиҳоб намудани матоъ барои духти либоси занона											
1.1. Интиҳоб намудани матоъ вобаста ба амсила ва таъиноти либос	√			√							
1.2. Муайян намудани соҳт, ҳосият ва сифати матоъ	√			√							
1.3. Бугтобдихии матоъ (декатирование) барои духти маҳсулот	√			√							
Элементи 2: Интиҳоб намудани маводи дучандкунанда											
2.1. Интиҳоб намудани маводи дучандкунанда вобаста ба хусусияти матоъи асосӣ	√			√							
2.2. Муайян намудани тарзи бо ҳамдигар печиш, тору пуд, бофту зичии матои асосӣ	√			√							
2.3. Пайваст кардани чузъҳо бо дарзмол ё мангана	√			√							
Элементи 3: Интиҳоб намудани матоъи астарӣ											
3.1. Интиҳоб намудани ранги матоъи астар вобаста ба матоъи асосӣ	√			√							
3.2. Муайян намудани таркиби нахи бофиш ва зичии матоъи астарӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Бугтобдихии матоъ (декатирование) - ин:	- як раванди пеш аз коркарди матоъ аст, ки коркарди гармии намро дар бар мегирад, то ки пас аз дӯзандагӣ кам шудани матоъро пешгирӣ кунад.
--	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гирифтани андозаи мизоч	LI 7531-04-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷро намудани корҳои омодагӣ ва гирифтани андозаи ҷуссаи одамро барои дӯхти либоси занона бо назардошти риояи одоби касбӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гирифтани супориш ва фармоиш.	
Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ; - LI 7531-02-2/01 Омода намудани ҷойи кор; - LI 7531-03-2/01 Интиҳоб намудани матоъ.	
Элементҳои ВС	Меъёри иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро намудани корҳои омодагӣ	1.1. Тайёр намудани асбобҳои ченкунанда барои гирифтани андоза. 1.2. Риоя намудани одоби муошират ҳангоми гирифтани андоза аз мизоч.
2. Гирифтани андоза барои сохтани нақшаи либоси занона	2.1. Чен кардани нимфарогирии гардан, қафаси сина 1,2 ва 3, нимфарогирии камар ва рон. 2.2. Чен кардани васеъгии қафаси сина, фосила аз хати камар то нуқтаи баланди чоки тарҳрезивандаи китфии асоси гардани пеш ва қафо, баландии қафаси сина. 2.3. Чен кардани сосила аз нуқтаи олии чоки китфи то сатҳи кунҷи зеробағалӣ, васеъгии пушт, фарогирии китф. 2.4. Чен кардани бари нишебии китф, дарозии либос ва остин (аз рӯи амсила).
Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани меъёр ва қоидаҳои одоби корӣ; - риоя намудани муоширати касбӣ; - риоя намудани тартиби сохтани нақшаи ҷузъҳои маҳсулотҳои либоси занона; - танзими дарозӣ ва пайдарҳамии дарзҳои мошинӣ барои матоъҳои гуногун; - пӯшидани либосҳои махсус; - санҷидани асбобҳои корӣ пеш аз истифодабарии онҳо; - андозагирии ҷуссаи занона; - тақсмоти иловаҳо ҳангоми таҳияи тарҳи либос.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои беҳдошти (гигиена) шахсӣ; - қоидаҳои муоширати корӣ ва меъёрҳои муносибати боодобона бо мизоч; - қоидаҳои андозагирӣ; - сохти бадани одам; - расмкашии таҳассусӣ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - маводшиносии соҳаи нассочӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - таҷҳизоти дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадани либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - раванди ченкунии бадани одам; - ангораи бадани амсила;

	- тартиби сохтани нақшаи чузъҳои маҳсулот; - хусусияти ҳисоб барои кашидани нақшаи маҳсулоти занона; - дастурамали ёрии аввалия.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҷодкор; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоидиҳои маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоихавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозиҳои нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоидиҳои тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳои омодагӣ											
1.1. Тайёр намудани асбобҳои ҷанҷунанда барои гирифтани андоза	√			√							
1.2. Риоя намудани одоби муошират ҳангоми гирифтани андоза аз мизоч	√			√							
Элементи 2: Гирифтани андоза барои сохтани нақшаи либоси занона											
2.1. Ҷен кардани нимфарогирии гардан, қафаси сина 1,2 ва 3, нимфарогирии камар ва рон	√			√							
2.2. Ҷен кардани васеъгии қафаси сина, фосила аз хати камар то нуқтаи баланди чоки тарҳрезиишавандаи китфии асоси гардани пеш ва қафо, баландии қафаси сина	√			√							
2.3. Ҷен кардани сосила аз нуқтаи олиии чоки китфи то сатҳи кунҷи зербағалӣ, васеъгии пушт, фарогирии китф	√			√							
2.4. Ҷен кардани бари нишебии китф, дарозии либос ва остин (аз рӯи амсила)	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

<i>Ангории бадеии амсила</i> – ин:	- тасвири иҷрошуда дар ҳамагуна расмкашии техникӣ, ки барои расмкашӣ гуаш (ранг), акварел, қаламҳои ранга ва муқалам, фломастерҳо истифода бурда мешавад. Асос, он ки амсилаи тасвиршуда ба он образе, ки дар таҳаюлот ҳаст мувофиқ бошад.
------------------------------------	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Тайёр кардани ангула дар мошинаҳои махсус	LI 7531-05-2/01

Воҳиди салоҳияти мазкур раванди тайёр кардани ангула (ҷойи тугма) бо риояи техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои кор бо машин ва (А.М.Х) тавсиф менамояд.

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:

- барои истеҳсоли маҳсулоти либоси занона.

Шатҳои қабли (пешакӣ):

- LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

- LI 7531-02-2/01 Омода намудани ҷойи кор;

- LI 7531-03-2/01 Интиҳоб намудани матоъ;

- LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч.

Элементҳои ВС	Меъёри иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян кардани ҷойи ангула	1.1. Муайян кардани ҷойи воқеъшавии ангула дар маҳсулот. 1.2. Муайян кардани андозаи ангула аз рӯи қутри (диаметр) ангула. 1.3. Дучандкунии ҷои ангула.
2. Омода кардани мошинаи махсус барои тайёр кардани ангула	2.1. Гузаронидани риштаи ҳамранг ба матоъ. 2.2. Муайян кардани дарозии ангула дар мошинаи махсус. 2.3. Тайёр кардани ангула дар маҳсулот бо мошинаи махсус.

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - тоза намудани маҳсулот, мутобиқӣ намуди матоъ; - интиҳоби фурнитура тибқи таъинот; - иҷрои амалиёти мартубу ҳароратӣ (АМХ) тибқи меъёрҳои талабшуда; - дӯхтани тугмаҳо дастӣ ё дар мошинаи махсус; - ангуладӯзии ҳалқаҳо дар мошинаи махсус; <p>қатдарзмолкунии остинҳо, дарзҳои шинам ва поёни маҳсулот мувофиқи амсила.</p>
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - шаклҳо ва усулҳои назорати сифати маҳсулот; - мавод ва фурнитураҳои ҳозиразамон; - тартиби ангаладӯзӣ; - технологияи иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - талаботҳои техникӣ ба амалиёти мартубу ҳароратӣ (АМХ); тартиби технологияи амалиёти мартубу ҳароратии (АМХ) ҷузъҳои гуруҳҳои гуногуни либосҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - бомасъулият; - эҷодкор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччагҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи тағлимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян кардани ҷойи ангула											
1.1. Муайян кардани ҷойи воқеъшавии ангула дар маҳсулот	√			√							
1.2. Муайян кардани андозаи ангула аз рӯи кутри (диаметр) ангула	√			√							
1.3. Дучандкунии ҷойи ангула		√		√							
Элементи 2: Омода кардани мошинаи маҳсус барои тайёр кардани ангула											
2.1. Гузаронидани риштаи ҳамранг ба матоъ	√			√							
2.2. Муайян кардани дарозии ангула дар мошинаи маҳсус	√			√							
2.3. Тайёр кардани ангула дар маҳсулот бо мошинаи маҳсус	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ангаладӯзӣ – ин:	- маҳкамкунии фурнитура (тугмаҳо, кирсаҳо чангакҳо, ва ғайраҳо) ба маҳсулоти дӯзандагӣ.
-------------------------	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Пайваст кардани чузъҳои либос	LI 7531-06-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди пайваст кардани чузъҳои либосро дар либоси занона шарҳ медиҳад	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - барои истеҳсоли маҳсулоти либоси занона.	
Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-02-2/01 Омода намудани ҷойи кор; - LI 7531-03-2/01 Интиҳоб намудани матоъ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Коркард намудани чузъҳои маҳсулот	1.1. Муайян намудани ҷойи истифодаи маводи ширеши танида ва турӣ (клевайа паутинка и сеточка). 1.2. Дучандакунии маводи ширешӣ ва чузъҳо ба воситаи кукҳои дастӣ.

	1.3. Ичро намудани амалиёти мартубу ҳароратӣ.
2. Коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо флизелин	2.1. Муайян намудани ҷойи истифодаи флизелин . 2.2. Буридани флизелин аз рӯи қолаби намунаҳои (лекала) чузъиёти маҳсулоти асосӣ. 2.3. Пайваст кардани чузъҳо бо дарзмол ё мангана.
3. Коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо дублерин	3.1. Муайян намудани ҷойи истифодаи дублерин. 3.2. Буридани дублерин аз рӯи (лекала) қолаби чузъи маҳсулоти асосӣ, бо назардошти самти риштаи тор. 3.3. Дучандакунии пешакии чузъҳо бо кӯкҳои дастӣ ё дарзҳои мошинӣ. 3.4. Назорат намудани сифати коркарди чузъҳо.

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - интиҳоб намудани маводи ширешӣ мутобиқи таъинот; - истифода намудани маводи ширешӣ ҳангоми иҷрои кор; - дучандакунии чузъҳо бо дарзмол ё мангана; - дучандакунии маҳсулот бо воситаи маводи пайвасткунанда; - коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо танида ва турӣ ширешӣ; - дӯхтани либоси занонаи миллий (точикӣ); - буридани дублерин аз рӯи қолаби чузъҳои маҳсулоти асосӣ; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо дублерин; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо флизелин.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми корҳои дастӣ/мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - таснифи умумии мавод; - хусусиятҳои хос ва ҷойи истифодаи маводи дучандакунанда; - маълумоти умумӣ, таъинот, намудҳо ва хосиятҳои маводи гуногуни дучандакунанда; - усулҳои коркарди чузъҳои маҳсулот бо танидаи ширешӣ ва турӣ; - расмкашии таҳассусӣ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - маводшиносии соҳаи нассочӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - таҷҳизоти дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - усулҳои коркарди чузъҳои маҳсулот бо дублерин; - усулҳои коркарди чузъҳои маҳсулот бо флизелин.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Будан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - меҳнатдуст; - ғамхор; - ростқавл; - ҳалим;; - пуртоқат; - эҷодкор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лойҳавӣ	Чамъоварии хучҷағҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Коркард намудани чузъҳои маҳсулот											
1.1. Муайян намудани ҷойи истифодаи маводи ширеши танида ва турӣ (клеевайа паутинка и сеточка)	√			√							
1.2. Дучандакунии маводи ширешӣ ва чузъҳо ба воситаи кукҳои дастӣ	√			√							
1.3. Иҷро намудани амалиёти мартубу ҳароратӣ		√		√							
Элементи 2: Коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо флизелин											
2.1. Муайян намудани ҷойи истифодаи флизелин	√			√							
2.2. Буридани флизелин аз рӯи қолаби намунаҳои (лекала) чузъиёти маҳсулоти асос	√			√							
2.3. Пайваст кардани чузъҳо бо дарзмол ё мангана	√			√							
Элементи 3: Коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо дублерин											
3.1. Муайян намудани ҷойи истифодаи дубелерин	√			√							
3.2. Буридани дубелерин аз рӯи (лекала) қолаби чузъи маҳсулоти асосӣ, бо назардошти самти риштаи тор	√			√							
3.3. Дучандакунии пешакии чузъҳо бо кӯкҳои дастӣ ё дарзҳои мошинӣ	√			√							
3.4. Назорат намудани сифати коркарди чузъҳо		√		√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Дучандакунӣ/дарзбандӣ – ин:	- истилоҳи технологӣ, ки ифодагари маводи махсус буда, дар дӯзандагӣ истифода мешавад. Ба маводи дучандакунанда дублеринҳои гуногун, флизелинҳо, танидаҳо, ҳошияҳо (лабакиҳо) ва зехҳо дохил мешавад. Маводи дучандакунанда байни қабатҳои маҳсулот гузошта мешавад.
Танидаи ширешӣ – ин :	- хусусияти асосии танидаи ширешӣ дар он аст, ки мавод аҳ ҳама тараф ширеш дорад, яъне пурра аз ширеш иборат аст.
Тури ширешӣ:	- маводи ширешии бетору пуд, ки аз полиэтиленӣ фишорбаланд тайёр кардашуда, шакл ва андозаҳои гуногуни сурохиҳо дорад. Аз сабаби дуруштии дар матоҳои зичбофт гузошта мешавад, масалан дар матоҳои костюмин, ки дар онҳо тури ширешӣ нақш намебандад.
Флизелин – ин:	- намуди маводи қоғазӣ бетору пуди дучандакунандаи часпанда (ширешдор), ки барои мустаҳкам кардани чузҳои маҳсулот сохта шудаанд. Флизелин дар асоси нахи селлюлоза бо нахи полиэстр илова шуда, истеҳсол мешавад.
Дублерин – ин:	- маводи дучандашудае, ки аз як тараф мато ё палатноӣ кешбофташуда ва аз тарафи дигар қабати ширешӣ дорад. Ҳамаи ин маводи дучандашаванда барои ба маҳсулот додани мустаҳкамӣ иловагӣ, фарсуданашавандагӣ ва шакл истифода мешаванд.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Пайваст кардани тасмачаҳо (планка), овезаҳо ва канораҳо	LI 7531-07-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди тайёр кардани тасмачаҳо, овезаҳо ва канораҳоро бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - барои истеҳсоли маҳсулоти либосҳои занона.	
Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-02-2/01 Омода намудани ҷойи кор; - LI 7531-03-2/01 Интиҳоб намудани матоъ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Тайёр кардани тасмача	1.1. Дучандкунии тасмача бо маводи ширешӣ. 1.2. Дуқад кардан ва яктарафа дарзмол кардани тасмача. 1.3. Нишонагузорӣ кардани тасмача барои пайвасти он бо пеши бар. 1.4. Васладӯзии тасмача бо пеши бар.
2. Тайёр кардани канораҳо	2.1. Коркард намудани маргубу ҳароратии пеши бар. 2.2. Дучандкунии канораҳо бо маводи ширешӣ. 2.3. Пайваст кардани канора бо маҳсулот бо куки дастӣ ва таҷҳизоти дӯзандагӣ. 2.4. Гардондани канора ба тарафи рости маҳсулот ва иҷроӣ (А.М.Х.).

3. Пайваст кардани канора ва маҳсулот	3.1. Қад кардани канора ба пеши бар (тарафи рӯ ба берун). 3.2. Санчидани кунҷҳои канора, хомкук кардани канора бо канора. 3.3. Дӯхтан дар мошинаи махсус ва иҷрои (А.М.Ҳ.).
Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартуби ҳароратӣ; - интиҳоб намудани маводи ширешӣ мутобиқи таъинот; - истифода намудани маводи ширешӣ ҳангоми иҷрои кор; - дӯхтани либоси занонаи миллӣ (точикӣ); - дучандакунии чузъҳо бо дарзмол ё мангана; - коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо танида ва турӣ ширеш; - буридани дублерин аз рӯи қолиби чузъҳои маҳсулоти асосӣ; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо дублерин; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо флизелин.
Донишҳои талабшаванда;	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми корҳои дастӣ/мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - қоидаҳои ҳифзи муҳити зист/экология; - таснифи умумии маводҳо; - хусусиятҳои хос ва ҷойи истифодаи маводи дучандакунанда; - маълумоти умумӣ, таъинот, намудҳо ва хосиятҳои маводи гуногуни дучандакунанда; - дастурамали вазифавии дӯзандаи либоси занона; - дастурамали ёрии аввалия.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҷодкор; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуччаҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Тайёр кардани тасмача											
1.1. Дучандкунии тасмача бо маводи ширешӣ	√			√							
1.2. Дуқад кардан ва яктарафа дарзмол кардани тасмача	√			√							

1.3. Нишонагузорӣ кардани тасмача барои пайвасти он бо пеши бар	√			√							
1.4. Васладӯзии тасмача бо пеши бар		√		√							
Элементи 2: Тайёр кардани канораҳо											
2.1. Коркард намудани мартубу ҳароратии пеши бар	√			√							
2.2. Дучандкунии канораҳо бо маводи ширешӣ	√			√							
2.3. Пайваст кардани канора бо маҳсулот бо куки дастӣ ва таҷҳизоти дӯзандагӣ	√			√							
2.4. Гардондани канора ба тарафи рости маҳсулот ва иҷрои (А.М.Ҳ.)		√		√							
Элементи 3: Пайваст кардани канора ва маҳсулот											
3.1. Қад кардани канора ба пеши бар (тарафи рӯ ба берун)	√			√							
3.2. Санчидани кунҷҳои канора, хомкук кардани канора бо канора	√			√							
3.3. Дӯхтан дар мошинаи махсус ва иҷрои (А.М.Ҳ.)		√		√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Тасмача – ин:	- пораи матои росткунҷае, ки аз тарафи даруни шим ангаларо мупӯшонад.
----------------------	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Тайёр кардани камзӯлчаҳои пешу қафо	LI 7531-08-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур коркарди тайёр кардани камзӯлчаҳои пешу қафо бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ тавсиф менамояд	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми дӯхти либоси занона.	
Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-02-2/01 Омода намудани ҷойи кор; - LI 7531-03-2/01 Интиҳоб намудани матоъ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоҷ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Тайёр кардани камзӯлчаи пеш	1.1. Хомкӯккунӣ ва бо мошина дӯхтани камзӯлча бо матоъи асосӣ. 1.2. Печондӯзӣ кардани дарзҳои дӯхташуда камзӯлчаи пеш. 1.3. Коркард намудани ороиши ниҳоии камзӯлча ва иҷрои АМҲ.
2. Тайёр кардани	2.1. Хомкӯккунӣ ва бо мошина дӯхтани камзӯлча бо матоъ.

камзӯлчаи қафо	2.2. Печондӯзи кардани дарзҳои дӯхташудаи камзӯлчаи қафо. 2.3. Коркард намудани ороиши ниҳоии камзӯлча ва иҷрои АМҲ.
3. Пайваст кардани канора ва маҳсулот	3.1. Қад кардани канора ба пешии бар (тарафи ру ба берун). 3.2. Санчидани кунҷҳои канора, хомкуккунии канора бо канора. 3.3. Духтан дар мошинаи махсус ва иҷрои (А.М.Ҳ.).

Малақаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартуби ҳарорати; - интиҳоб намудани маводи ширешӣ мутобиқи таъинот; - истифода намудани маводи ширешӣ ҳангоми иҷрои кор; - дӯхтани либоси занонаи миллий (точикӣ); - дучандакунии чузъҳо бо дарзмол ё мангана; - коркард намудани чузъҳои маҳсулот бо танида ва турӣ ширеш; - буридани дублерин аз рӯи қолиби чузъҳои маҳсулоти асосӣ; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо дублерин; - дучандакунии чузъҳои маҳсулот бо флизелин.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми корҳои дастӣ/мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - қоидаҳои ҳифзи муҳити зист/экология; - таснифи умумии мавод; - расмкашии таҳассусӣ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - маводшиносии соҳаи насосӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - хусусиятҳои хос ва ҷойи истифодаи маводи дучандакунанда; - маълумоти умумӣ, таъинот, намудҳо ва хосиятҳои маводи гуногуни дучандакунанда; - дастурамали вазифавии дӯзандаи либоси занона; - дастурамали ёрии аввалия.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Тайёр кардани камзӯлчаи пеш											
1.1. Хомкӯккунии ва бо мошина дӯхтани камзӯлча бо матоъи асосӣ	√			√							

1.2. Печондӯзӣ кардани дарзҳои дӯхташуда камзӯлчаи пеш	√			√							
1.3. Коркард намудани ороиши ниҳоии камзӯлча ва иҷрои АМҲ	√			√							
Элементи 2: Тайёр кардани камзӯлчаи қафо											
2.1. Хомкӯккунӣ ва бо мошина дӯхтани камзӯлча бо матоъ.	√			√							
2.2. Печондӯзӣ кардани дарзҳои дӯхташудаи камзӯлчаи қафо.	√			√							
2.3. Коркард намудани ороиши ниҳоии камзӯлча ва иҷрои АМҲ	√			√							
Элементи 3: Пайваст кардани канора ва маҳсулот											
3.1. Қад кардани канора ба пеши бар (тарафи ру ба берун)	√			√							
3.2. Санҷидани кунҷҳои канора, хомкӯккунии канора бо канора	√			√							
3.3. Духтан дар мошинаи маҳсус ва иҷрои (А.М.Ҳ.)		√		√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Дар воҳиди салоҳияти мазкур навсонӣ (вариативӣ) вучуд надорад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мустақилонаи дӯзандаи либоси занона шахсоне иҷозат дода мешаванд, ки синнашон 18 сола ва аз он боло аст, аз муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии муқаддимавӣ, омӯзиш ва таҷрибаҳосилкунӣ дар ҷойи кор, санҷиши дониши талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ гузаштаанд ва дорои таҳассуси мувофиқ мебошанд.

Дӯзандаи либоси занона вазифадор аст:

- иҷро кардани он корҳое, ки дар дастурамали корӣ муқаррар гардааст;
- иҷро кардани қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнати корхона;
- пӯшидани либосҳои махсус;
- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат;
- фавран хабардор кардани шахси масъул оид ба ҳама гуна ҳолатҳои хатарнок ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидкунанда, оид ба ҳар як ҳодисаи нохуш, бад шудани вазъи саломатии худ, аз ҷумла зоҳир шудани аломатҳои шадиди бемории касбӣ;
- гузаштан аз омӯзиши усул ва тарзҳои бехатарии иҷрои корҳо ва расонидани ёри аввалия ба зарардида дар истехсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши дониши қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- гузаштан аз муоинаи тиббии ҳатмии даврӣ (дар ҷараёни фаъолияти меҳнатӣ), инчунин, муоинаи ғайринавбатии тиббӣ бо роҳмати корфармо дар ҳолатҳои пешбинишудаи Кодекси меҳнат ё дигар қонунҳо;
- тавонистани расонидани ёри аввалияи тодухтурӣ ба зарардидагон ҳангоми ҳодисаҳои нохуш;
- тавонистани истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторхомӯшкунӣ.

Ҳангоми кори дӯзандаи либоси занона метавонанд, омилҳои истехсолии хатарнок ва зараровари зерин таъсир расонанд:

- равшаннокии нокифояи минтақаи корӣ;
- нокифоягии равшании табиӣ;
- серчангиву ғубор, газолудии ҳавои минтақаи корӣ;
- ҳарорати баланди сатҳи таҷҳизот;
- ҳарорати баланд ё пасти ҳавои минтақаи корӣ;
- тағйирпазирӣ ва намнокии ҳаво;
- нӯгҳои тез, асбобу абзор ва таҷҳизот ва ғ..

Дӯзандаи либоси занона мутобиқи меъёрҳои намунавии соҳавӣ ва шартномаи коллективӣ бояд, бо либоси махсус таъмин бошад.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба таҳассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботҳои худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истехсолӣ пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ мегузаронад ва дар журнали техникаи бехатарӣ оид ба гузаронидани он қайд мекунад.

Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсоли гузаронида мешаванд. Иҷозати шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, аз омӯзиш ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, ба таҷрибаомӯзӣ баромадан манъ аст.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки меҳонд касби «Дӯзандаи либоси занона»-ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 2 - и ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз худ кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- ҷисмонӣ ва равонӣ солим бошад;
- ҳуҷҷатҳоро мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ пешниҳод намояд;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 2-и ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Дӯзандаи либоси занона» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС дошта бошад;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро донанд;
- на кам аз 4 соли таҷрибаи кори дӯзандагиро дошта бошад;
- ҷисмонӣ ва равонӣ солим бошад;
- сатҳи тахассусии омӯзгор аз сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯии асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Миқдор	Таҷҳизот	Миқдор	Мавод/дигар лавозимот	Миқдор
Ҷадвали қолибӣ	5 даста	Мошинаи дарздӯзии ҳамақора	5 адад	Сӯхторхомӯшқунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Мошинаи ҳалқадӯзӣ	5 адад	Дорукутгӣ	
Қайчӣ	25 адад	Мошинаи сангчазанӣ	5 адад	Маводи зидди сӯхтор	∞
Лентаи ченакгирӣ	5 даста	Мошинаи кнопказанӣ	5 адад	Сузанҳои мошинӣ ва дастӣ	∞
Ангуштпона	5 даста	Мошинаи тугмадӯзӣ	5 адад	Сарсузан	∞
Аробача	5 даста	Мошинаи ангаладӯзӣ	5 адад	Бур, собуни (тезкардашуда)	∞
Либосовезак	5 даста	Мошинаи қатдӯзӣ	5 адад	Ширеш	∞
Тахтаи бурӣ	5 даста	Мошинаи печондӯзӣ	5 адад	Ришта	∞
Ҷадвал, ҷадвали секунча, асбоби ченкунии хатҳои қач	5 даста	Мангана барои коркарди мартубу ҳароратӣ	5 адад	Матоъ	∞

Одамаки буғи ҳавой	5 даста	Мошинаи оверлок	5 адад	Матоъ барои буғдихӣ	∞
Мизи дарзмолкунӣ	5 даста	Дарзмол	5 адад	Маводҳои ороишӣ	∞
Обпошак	5 даста	Дарзмоли буғӣ-ҳавой	5 адад	Маводҳои дучандакунанда	∞
Мизи либосбурӣ	1 даста			Маводҳои гармидиханда	∞
Болиштчаҳои гуногун барои дарзмол	5 даста			Матоъҳои астарӣ	∞
Шоткаи либостозакунӣ	5 даста			Тасма баро шим	∞
Пистолет	5 даста			Тасма барои хошия	∞
Қолабҳои гуногун	5 даста			Зангалаҳо	∞
				Риштаи попуранӣ	∞
				Флузилин	∞
				Дублирин	∞
				Лентаҳои ранга	∞
				Сангчаҳои гуногунранг	∞
				Тасма барои шим	∞
		Таҷҳизоти таълимӣ		Лавозимоти дафтардорӣ	
		Проектор	1 адад	Қоғазӣ А4	1 баст
		Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
		Тахта	10 адад	Маркер	1 баст
		Компютерҳо	25 адад	Флипчарт	4 адад
		Экран	1 адад	Қалам	25 адад
		Тахтаи электронӣ/интерактивӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
				Маводи таълимӣ	
				Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
				Барномаи таълимии модуль	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Саноати сабук**

Касб: **Дӯзандаи либоси занона**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **LI 7531**

Микдори воҳидҳои салоҳият: **8**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **3**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» сатҳи 3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ
ТС 07-3/01	Такмил додани таҳассуси касбӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
LB 02-3/01	Муошират кардан бо забони хоричӣ дар сатҳи миёна
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
LI 7531-09-3/01	Таҳия кардани феҳрист (каталог)
LI 7531-10-3/01	Коркард намудани чинҳо ва шиёр
LI 7531-11-3/01	Коркард кардани кисса дар маҳсулот
LI 7531-12-3/01	Коркарди ангулаҳо (ҷойи тугма), гиребон ва остин
LI 7531-13-3/01	Коркарди занҷирак бо пурра пушонидани ҳалқаҳо дар либоси занона

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Дӯзандаи либоси занона», сатҳи 3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунии	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб (мавзун) будани муносибатҳои байни ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - муошират бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон барои мушаххас муайян кардани талаботи онҳо; - пешниҳоди иттилооти мушаххас ва аниқ ба мизочон/фармоишгарон барои бадаст овардани ҳамдигарфаҳмӣ; - мубодилаи иттилоот бо ҳамкорон; - тафсир (интерпретатсия)-и шарҳи иттилооти шифоҳӣ ва хаттӣ оид ба талаботи мизоч барои таъмини кори самаранок.
Кор дар даст, ки ба муносибатҳои кори самаранок ва дастоварди натиҷаҳои мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - кор бо менечерони корхона ва таъминкунандагон; - фаҳмиши мақсадҳои барои бадастории сифати хизматрасонӣ; - фаҳмиши нақши шахсӣ дар даста барои қонеъ гардонидани талаботи ҳамкорон ва мизочон; - кор кардан ба сифати аъзои даста барои бадастории мақсадҳои гузошта.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	<ul style="list-style-type: none"> - пешбинӣ ва мушаххас кардани мушкилот, ки метавонанд дар раванди фаъолият бавучуд оянд; - ҳал кардани мушкилот бо роҳи тасҳеҳи қобили қабул мутобиқ ба талабот ва дарҳости мизочон; - масъулият аз ҳалли мустақилонаи мушкилот ё мурочиат ба менечерон ва роҳбарони корхона бо ин мақсад; - муайянкунии қаблии мушкилоти баҳрабардории пояи моддӣ-техникӣ.
Ташаббус ва уҳдабарой, ки барои бадастовари натиҷаҳои инноватсионӣ	<ul style="list-style-type: none"> - зоҳир намудани ташаббускорӣ зарурӣ дар хизматрасонии ҳамкорон ва мизочон барои таъмин намудани кори самаранок; - мутобиқшавӣ ба вазъият ва мушкилоти бавучудодама бо

(навоварона) мусоидат менамояд	роҳи ташаббускорӣ ва амалӣ кардани қарорҳои эҷодӣ; - бехтар кардани сифати маҳсулот ва хизматрасонӣ барои корхона ва мизочони он.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияти, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуҳлатро таъмин менамояд.	- чамъи иттилоот оид ба мизочон, маҳсулот ва таъминкунандагон бо таҳлили минбаъда барои таъмини кори самаранок; - чамъ, ҷудо, таҳлил ва чамъбаст кардани иттилооти махсуси мувофиқ барои қонеъ гардонидани дархост/талаботи дастаи муайяни мизочон; - иштирок барои мунтазам бехтар кардан ва ташаккул додани фаъолият бо дарназардошти муваффақият ва норасоҳои маҳсулот/хизматрасониҳои пешниҳодшуда.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- дарк кардани уҳдадориҳои худ ва нақши шахсӣ; - ташкили самараноки вақти кории худ; - муқаррар ва ҷобачокунии афзалиятҳо дар фаъолияти худ; - таҳлили натиҷаҳои кори худ оид ба хизматрасонӣ нисбат ба талаботи мизочон/фармоишгарон ва ҳамкорон; - робитаи мутақобила бо роҳбарият.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатиҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	- дарккунии дониш ва малақаҳои шахсӣ, паҳлӯҳои қавӣ ва заифи худ ҳамчун мутахассис; - масъулият барои рушди шахсии касбӣ; - ҷустуҷӯи иттилоот ва имкониятҳои таълим бо истифодаи як қатор воситаҳо барои мунтазам ва фаъолона нав кардани донишҳои умумӣ ва махсус оид ба хизматрасонӣ.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳои мусоидат менамояд	- дарки имконияти технологияҳои муосир барои омодагӣ ва пешниҳоди хизматрасонии сифатноки мизочон; - маҳорати интихоб ва истифодаи технологияҳои самаранок мувофиқи мақсад ва вазифаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ	ТС 06–3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҳал ва батанзимории муноқишаҳоро, ки метавонад дар ҳолатҳои рӯзмарраи корӣ руҳ диҳад, тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҷойи кор.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03–1/01 Кор кардан дар даста.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайянсозии ҳолатҳои муноқишавӣ	1.1. Муайянкунии эҳтимоли <i>ҳолатҳои руҳдиҳии муноқиша</i> ва андешидани чораҳои пешгирии он. 1.2. Муайянкунии <i>ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизочон, ҳамкорон</i> ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад.
2. Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ	2.1. Масъулияти ҳалли муноқишаро дар доираи ваколатҳои хеш ба уҳда гирифтани.

	<p>2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати муноқишавӣ ва андешидани чораҳо чиҳати бартараф кардани онҳо.</p> <p>2.3. Истифодаи <i>малакаҳои самараноки иртибот</i> барои батанзимории муноқиша.</p> <p>2.4. Пешниҳоди вариантҳои эҳтимолии ҳалли муноқиша.</p> <p>2.5. Истифодаи <i>усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо</i> барои идоракунии ҳолати муноқишавӣ ва қабули қарори дуруст.</p>
3. Арзёбии ҳолатҳои муноқишавӣ	<p>3.1. Тартибдиҳии ҳуҷҷат оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор.</p> <p>3.2. Муайянкунии <i>сабабҳои эҳтимолии муноқишаҳо</i> ва пешниҳоди дастур барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи қорӣ.</p>

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - муайянкунии тафсилот ва сабабҳои муноқиша бо роҳи мушоҳида, пурсуҷӯ ва фаъолона гӯш додан; - пайдо намудани ҳалли мушкилиҳои ошқоршуда; - ҳал намудани масъалаҳои, ки сабаби муноқиша мегарданд; - додани тавсияҳо чиҳати бартараф кардани муноқишаҳо; - истифода намудани малакаҳои муносиби муошират; - амал кардан тибқи тартиби баррасии шикоятҳо; - шинос шудан бо ҳуҷҷатҳо ва дастурҳо оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - назарияи муноқиша: намуд ва нишонаҳои муноқиша, сабабҳои рухдиҳии онҳо ва ғ.; - равандҳои гурӯҳӣ ва нақшҳои, ки одамон дар муноқиша мебозанд; - сохти ташкилӣ, маданият ва принципҳои рафтор дар ҷойи қорӣ; - усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо; - талаботи меъёрӣ, истеҳсолӣ ва қонунгузории мувофиқ, марбут ба ҳалли баҳсу мунозира; - қоидаҳо ва тартиби батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор; - қоидаҳои одоби муоширати касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба қор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - покизақор; - бовичдон; - адолатхоҳ; - мутмаин.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоати тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот / case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайянкунии ҳолати муноқишавӣ											
1.1. Муайянкунии эҳтимоли ҳолати рухдихии муноқиша ва андешидани чораҳои пешгирии он									✓		
1.2. Муайянкунии ҳолат, ки дар он метавонад ба беҳатарии шахсии муштариён ва ҳамкорон таҳдид кунад ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ									✓		
Элементи 2: Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ											
2.1. Масъулияти ҳалли муноқишаро дар доираи салоҳияти хеш ба уҳда гирифтани									✓		
2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати муноқишавӣ ва андешидани чораҳо чихати баргараф кардани онҳо									✓		
2.3. Истифодаи малақаҳои таъсирбахши иртибот барои ба танзимории муноқиша									✓		
2.4. Дар назар доштани эҳтимоли вариантҳои ҳалли муноқиша									✓		
2.5. Истифодаи усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо барои идоракунии ҳолати муноқишавӣ ва қабули қарори дуруст									✓		

Элементи 3: Арзёбии ҳолатҳои муноқишавӣ										
3.1. Тартибдиҳии ҳуччати батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор									√	
3.2. Муайянсозии сабабҳои эҳтимолии муноқишаҳо ва пешниҳоди тавсия барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи кор									√	

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ба <i>“ҳолатҳои руҳдиҳии муноқиша”</i> марбут аст:	<ul style="list-style-type: none"> - шикоятҳои мизочон/фармоишгарон; - беэҳтиромӣ нисбат ба ҳамкорон/ мизочон; - мушкилот ё сифати пасти маҳсулот; - андармонӣ ё иштибоҳ дар таъмини мол; - нофаҳмӣ ё монетаҳои иртиботӣ.
<i>Ҳолатҳое, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизоч ва ҳамкорон таҳдид намояд:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - шарикони таҳти таъсири маводи наъшаовар ва машрубот; - ашхоси изҳоркунандаи зуроварӣ ё таҳдиди хатар; - ашхоси мусаллаҳ ё беяроқ; - ҳолате, ки одам дигар шахсро меранҷонад; - шариконе, ки риояи оромиро инкор мекунанд.
Ба <i>малакаҳои самараноки иртибот</i> марбут аст:	<ul style="list-style-type: none"> - бодикқат гӯшдиҳӣ; - методикаи пурсупоси боназоқат; - савол додан, аниқ кардани нофаҳмиҳо барои қабули иттилоот ва дарки фаҳмиши мувофиқ; - дигар хел баён ё такрор кардани саволҳо, хоҳиш ва аризаҳо барои мутмаин шудан, дуруст фаҳмидан; - боваринокӣ; - иртиботи ғайришифоҳӣ; - қобилияти возеҳ гуфтан барои фаҳмида шудан.
Ба <i>усули батанзимории муноқишаҳо</i> марбут аст:	<ul style="list-style-type: none"> - ҳалли мушкилот; - бурдани музокирот; - истифодаи малакаҳои муносиби муошират.
<i>Сабабҳои эҳтимолии бавҷудоии муноқишаҳо</i>	<ul style="list-style-type: none"> - муоширати дурушт; - набудани иттилоот; - нофаҳмиҳои фарҳангӣ; - набудани ҳамдардӣ; - шикоятҳо; - мушкилот ва вазнинӣ дар ҷойи корӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Такмил додани таҳассуси касбӣ	ТС 07–3/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур натиҷаи малакаҳо, дониш ва муносибатҳои заруриро ҷиҳати рушди тафаккури таҳлилий ва эҷодӣ, тақмили таҳассуси касбӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - зарурияти тақмили ихтисоси касбӣ барои азхудкунии технологияҳои инноватсионӣ ва таҷҳизоти муосир.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 05-2/01 Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Малакаҳоро инкишоф додан, ҷи гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва ғояҳои нав пайдо кардан	1.1. Инкишофи малакаҳо <i>савол</i> додан аз ҳар нуқтаи назар. 1.2. Муайянсозии саволҳои асосӣ/мушқилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо. 1.3. Савол додан ва зерӣ шубҳа гузоштани посухҳои якҷолаба. 1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд. 1.5. Маҳорати бовар ва маъқул қунондани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар.
2. Эҷоди ғояҳои нав, ёфтани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошта	2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсуҷӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд. 2.2. Истифодаи манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот. 2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ. 2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда. 2.5. <i>Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикри андеша намудан.</i> 2.6. Ҳалли масъалаҳои гузошта бо <i>усули эвристикӣ</i> . 2.7. Дарёфти ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани таҷқиқот, таҳлили камбудихо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо.
3. Инкишофи малакаҳои тафаккури эҷодӣ	3.1. Омӯхтан ва истифодаи <i>усулҳои тафаккури эҷодӣ</i> барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо. 3.2. Муайянкунии <i>масдудқунанда</i> (блокатор)-ҳои <i>тафаккури эҷодӣ</i> . 3.3. Пайдо кардани имкони қорбарӣ ва озмоишдиҳӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти қорӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос. 3.4. Бо дигарон муошират кардан, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба ҷигуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ.
4. Инкишофи таҳассуси касбӣ	4.1. Омӯхтани <i>технологияҳои нав</i> . 4.2. Омода будан ба тағйирёбии <i>муносибатҳои бозоргонӣ</i> . 4.3. Омӯхтани <i>тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ</i> .

<p>Малакаҳои талабшаванда:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - инкишоф додани малакаҳои муошират, дар рафти муошират ошкор кардани фикру ғояҳои нав; - муайянсозии саволи асосӣ ва моҳияти мушкилот; - маҳорати саволгузорӣ аз нуқтаҳои мухталиф; - истифода бурдани намудҳои мухталифи тафаккури эҷодӣ; - омӯхтан ва таҳлили доираи васеи иттилоот; - таҳлили моҳияти мавзӯ; - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - омӯзиш ва худбаамалбарории ошкорсозӣ ва бартараф кардани норасоӣҳо дар вазъияти муҳити ношинос; - мунтазам такмил додани сифати салоҳиятнокии худ дар муносибати бозоргонӣ; - истифода бурдани ҳам тафаккури эҷодӣ ва ҳам таҳлилий; - мунтазам ба пешрафти тамоюлот дар соҳа ва касб таваҷҷуҳ кардан; - мутобиқ будан ба муҳити ивазшаванда; - такмил додани сифати донишҳои худ; - беҳтар кардани на танҳо фаъолияти касбӣ, аз ҷумла самаранок кор кардан; - муайян намудани технологияи нав дар самти фаъолият; - кор кардан дар даста ва бо ҳамкорон.
<p>Донишҳои талабшаванда:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усулҳои тафаккури эҷодӣ ва истифодабарии онҳо; - муайянсозии масдудкунандаҳои (блокатор) тафаккури эҷодӣ; - таъсири тафаккури эҷодӣ ва таҳлилий ба одамон, ташкилот, ҷамъият; - усулҳои таровиш (филтрация) барои коркарди иттилооти гуногун; - тарзҳои васеъкунӣ ва рушди малакаҳои инфиродии тафаккури эҷодӣ; - тарзҳои васеъкунӣ ва пурра намудани дониш ва маҳорати хеш; - усулҳои амаликунии ғояҳои нав; - роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташудаи роҳбарияти корхона/ташкилот; - муносибатҳои инноватсионӣ ба омӯзиш ва тарзи тафаккур; - технологияи инноватсионӣ дар истехсолот; - тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаёти дар ҷойҳои шинос ва ношинос; - технологияи инноватсионӣ ва истифодаи онҳо истехсолот; - роҳҳои такмил додани таҳассуси касбӣ.
<p>Муносибати талабшаванда ба кор:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - аз мушкилот наҳаросидан. <p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мушоҳидакор; - суботкор; - бодикқат; - фаъол.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти ғайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусохиба	Кори лоихавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоидиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Малақаҳоро инкишоф додан, чӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва ғояҳои нав пайдо кардан											
1.1. Инкишофи малакаи савол додан аз ҳар нуқтаи назар											✓
1.2. Муайянсозии саволҳои асосӣ/мушкилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо											✓
1.3. Саволгузорӣ намуда, зери шубҳа гузоштани посухҳои яққолаба											✓
1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд											✓
1.5. Маҳорати бовар ва маъкул кунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назари хеш											✓
Элементи 2: Баровардани ғояҳои нав, ёфтани фикри ғояҳои нав											
2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсучӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳои ҷой гирифтаанд											✓
2.2. Истифодаи манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва азхуд кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот											✓
2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ											✓

2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда											√
2.5. Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикру андеша намудан											√
2.6. Ҳалли масъалаҳои гузошта бо усули эвристикӣ											√
2.7. Дарёфти ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудихо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо											√
Элементи 3: Инкишофи малакаҳои тафаккури эҷодӣ											
3.1. Омӯхтан ва истифодаи усулҳои тафаккури эҷодӣ барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо											√
3.2. Муайянкунии масдудкунанда (блокатор)-ҳои тафаккури эҷодӣ											√
3.3. Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдихӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаёти дар ҷойҳои шинос ва ношинос											√
3.4. Бо дигарон муошират кардан, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба ҷиғунаҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ											√
Элементи 4: Инкишофи таҳассуси касбӣ											
4.1. Омӯхтани технологияҳои нав											√
4.2. Омода будан ба тағйирёбии муносибатҳои бозоргонӣ											√
4.3. Омӯхтани тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

<p>Саволҳо метавонанд бошанд:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Оё кадом худудҳое вучуд доранд, ки онро бояд ба назар гирифт? - Оё ғояи нав вучуд дорад, ки метавонад ба ин ҳолат орад? - Чӣ тавр ман метавонистам ин масъаларо ҳал кунам? - Оё дигар тарзи иҷрои он вучуд дорад? - Дигарон дар ин ҳолат чӣ тарз кӯшиш мекунанд? - Барои ман чӣ лозим аст, то ки онро беҳтар анҷом диҳам? - Ба ман кадом иттилооти иловагӣ зарур аст? - Ба ман чӣ намерасад? Боз чӣ тақозо карда мешавад? - Бо кӣ онро баррасӣ кунам? - Барои чӣ чунин руҳ дода истодааст?
<p>Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикри андеша намудан –ифода мекунад:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - тафаккури индуктивӣ - вақте ки дар асоси як ё якчанд далелҳои хусусӣ ва мушоҳида ҷамъбаस्त мекунем, қоидаҳои умумӣ мебарорем; - тафаккури дедуктивӣ - усули тафаккур, ки натиҷаи он ҳулосаи мантиқӣ буда, дар он ҳулосаи ҷузъӣ аз умумӣ бароварда мешавад; - тафаккури диалектикӣ - кӯшиши якҷояшавии ақидаҳо/мушоҳидаҳои ба ҳам муқобил ё ихтилофи тавсиф менамояд.
<p>Усули эвристикӣ–ин:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - эҳтимоли нисбатан беҳтари стратегия ва тактикаи фаъолияти инсон - ҳалқунандаи масъалаҳои эҷодӣ, яъне дар раванди ҳал намудани масъалаҳои муайян чӣ кор кунад ва дар ин сурат чӣ тавр амал кардан зарур аст.
<p>Ба усули тафаккури эҷодӣ- марбутанд:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ҳуҷуми зеҳнӣ; - пайдарҳамии амал; - ёриии шабакаи иҷтимоӣ; - ҳаматарафа тасаввур ва андешаронӣ кардан; - бозиҳои зеҳнӣ; - инъикоси мутобиқатӣ; - истифодаи маҷоз ва қиёс (аналог)-ҳо; - доираи назар; - визуализатсия.
<p>Масдудқунандаҳои тафаккури эҷодӣ мешаванд:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - фарҳангӣ; - эҳсосотӣ; - зеҳнӣ; - атрофиён; - оила; - ғоя ва тасаввуроти мо он аст, ки мо чӣ гуна бояд рафтор намоем; - фишороварии ҳамсолон; - пешгирии таваккал.
<p>Мафҳуми технологияи нав – ин:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - тағйирёбии технологияи истеҳсолоти таҷҳизот, яъне пешрафти техникаи истифодаи технологияи иттилоотӣ, мавод ва ашёи нави таъминқунандаи сатҳи баланди маҳсулоти истеҳсолшаванда, дигаргуншавии муносибати қораманд ба қори худ.
<p>Муносибатҳои бозоргонӣ – ин:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - муносибатҳои ташаккулёфтаи иқтисодии байни истеҳсолқунанда, савдогар, харидор, истифодабарандагони мол ва хизматрасонӣ, мақомоти идорақунии давлатӣ ва маҳаллӣ оид ба

	мубодила, тақсимои мол ва хизматрасонӣ, ҳавасмандӣ ба рушди рақобат.
Тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ –ин:	- муносибати навгонии на танҳо тағйирдиҳандаи симои тафаккури шахсӣ, балки муносибат ба таълим, ба ҳар гуна кор дар ҷомеа, қобилияти фавран арзёбии ҳолат дар ҳар гуна муҳит, интихоби варианти беҳтарини амалкунӣ дар асоси таҷрибаи донишҳои нав мебошад.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Муошират кардан бо забони хоричӣ дар сатҳи миёна	СВ 02–3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муоширати шифохӣ ва хаттиро бо забони хоричӣ ҳангоми иҷрои корҳо тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама ҷойи корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - СВ 02–2/01 Муошират кардан ба забони хоричӣ дар сатҳи заминавӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муошират бо ҳамкорон	1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии мувофиқ ҳангоми муошират бо ҳамкорон. 1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкilot, сабабҳои он ва маъзаратҳои ҳангоми зарурат. 1.3. Истифода бурдани ибораҳои оддӣ ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон. 1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои одӣ дар ҷойи корӣ оид ба масъалаҳои ҷорӣ.
2. Муошират бо ҳамкорон барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷойи кор	2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират. 2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои визуалӣ барои нигоҳдории муошират. 2.3. Номбар кардани номҳои асбоб ва таҷҳизот.
3. Маслиҳат ва дастурдиҳӣ ба ҳамкорон ва зертобеъон	3.1. Таъмини иттилоот ва дастурдиҳии возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам. 3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд. 3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишораткунанда ба ҳамкорон.
Малақаҳои талабшаванда:	- малақаҳои робитавӣ ва байнишахсӣ барои таъмини муносибати мусбат ва хушмуомилотӣ бо ҳамкорон; - шифохӣ ва хаттӣ дар мавзӯи касбӣ ва рӯзмарра муошират кардан; - тарҷумаи матнҳои самти касбидошта (бо истифодаи луғат); - мунтазам мукамал додани захираи луғавӣ барои такмил додани нутқи шифохӣ ва хаттӣ;

	<ul style="list-style-type: none"> - истифода бардани калимаҳои калидӣ, ибора, пешниҳод, захираҳои луғавии барои интиқоли маълумот, вақт, ҷой, фосила, хоҳишмандӣ, дастурҳо барои қонё гардонидани талаботҳои умумии ҳамкорон; - риоя кардани ишора ва аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - воҳидҳои лексии самти касбидошта; - грамматика барои хондани тарҷумаи (бо луғат) матнҳои хориҷии самти касбидошта; - аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишорадиҳанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - боадаб; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - кунҷков; - кӯшиши омӯхтани забони хориҷӣ.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рунамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/хлбаҳолихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
	Элементи 1: Гуфтугӯ бо ҳамкорон										
1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии муносиб ҳангоми муошират бо ҳамкорон				√			√				
1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушқилот, сабабҳои он ва маъзаратҳои ҳангоми зарурат				√			√				
1.3. Истифодаи бурдани ибораҳои одӣ ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон				√			√				
1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои одӣ дар ҷойи корӣ оид ба масъалаҳои ҷорӣ				√			√				

Элементи 2: Муошират бо ҳамкорон барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷойи кор										
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират				√			√			
2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои визуалӣ барои нигоҳдории муошират.				√			√			
2.3. Номбар кардани номҳои асбоб ва таҷҳизот				√			√			
Элементи 3: Маслиҳат ва дастурдиҳии одӣ ба ҳамкорон ва зертобеъон.										
3.1. Таъмини иттилоот ва дастурдиҳии возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам				√			√			
3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд				√			√			
3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишоракунанда ба ҳамкорон				√			√			

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Муошират барои иҷрои корҳои рӯзмарра дарбар мегирад:	<ul style="list-style-type: none"> - гуфтугӯ бо телефон; - қабули иттилоот, мукотиба; - пешниҳоди иттилооти одӣ чиҳати иҷрои кор; - посух додан ба саволҳои одии ба кор алоқаманд.
Иттилоот -ин:	<ul style="list-style-type: none"> - нақшаҳо, аломатҳо, диаграммаҳо, намудҳои таҷҳизот; - аломатҳои иттилоотӣ барои расонидани ёрӣ; - брошураҳо бо забони муайян навишташуда; - трендҳои байналхалқӣ, овезаҳо.
Ба дастурамалҳо метавонанд дохил шаванд:	<ul style="list-style-type: none"> - дастурамали вазифавӣ бо забони хориҷӣ; - дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамал оид ба истифодабарии таҷҳизот ва асбобҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Таҳия кардани феҳрист (каталог)	LI 7531-09-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ташкил намудани гӯшаи мудҳо барои интиҳоби амсила, таҳияи амсилаи либоси занона ва омода намудани қолибҳо мувофиқи дархости мизоч/фармоишгар тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳидҳои салоҳиятҳои мазкур: - ҳангоми тайёр намудани либоси занона.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизочон/фармоишгарон; - LI 7531-01-2/01 Бастанӣ шартнома бо мизоч; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч; - LI 7531-06-2/01 Пайваст кардани чузъҳои либос.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Ташкил намудани гӯшаи мудҳо барои интиҳоби амсила	1.1. Ҷустуҷӯ намудани манбаҳои мухталифи иттилоот оид ба тамоюли муд (маҷалаҳо, каталог ва интернет-манбаъҳо бо намунаҳои либосҳо). 1.2. Ташкил намудани <i>феҳристи (каталог)</i> кории мудҳои либоси занона.
2. Таҳия кардани амсилаи либоси занона	2.1. Сохтани ангораи бадеии амсила. 2.2. Сохтани <i>ангораи техникӣ амсила</i> . 2.3. Сохтани нақшаи куртаи миллӣ (точикӣ). 2.4. Сохтани нақшаи куртаҳои остинҳои яклухтбурида 2.5. Сохтани нақшаи либоси болопӯши занона (камзулча, мавсимӣ, палто). 2.6. Сохтани нақшаи доман. 2.7. Сохтани нақшаи шими занона. 2.8. Сохтани нақшаи гиребон. 2.9. Сохтани нақшаи остин.
3. Омода намудани қолибҳо	3.1. Нигоҳ доштани шакли ангораи қолиби асосӣ. 3.2. Гузаронидани қолиб аз нусхаи асли ба рӯи қоғаз. 3.3. Муайян намудани самти риштаҳои тор ва мавҷудияти пат дар матоъ. 3.4. Ҷо ба ҷо гузоштани қолибҳо. 3.5. Буридани қолибҳои маҳсулот.

Малақаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - истифода бурдани сохти геометрӣ дар эҷоди мотивҳои таркибии расм; - истифода намудани ҳаёлотӣ мулоҳизакорона дар тарҳрезии либос; - ташкил намудани феҳристи амсилаҳо бо номгӯи гуногуни либосҳо; - дӯхтани либоси занонаи миллӣ (точикӣ); - ташкил намудани гӯшаи муд барои интиҳоби амсила; - сохтани тарҳи шакли костюм; - гузаронидани машварат оид ба тамоюли муд; - фаҳмондани бартарихо ва норасогихҳои қаду қомат; - муайян намудани анвои рангҳои маводи асосии ороишӣ ва фурнитуроҳо; - пайваст намудани чузъҳои маҳсулот; - гузаронидани ченкунии яқум.
-------------------------	--

Донишҳои талабшаванда;	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои ҳифзи меҳнат, санитарияи истеҳсолот ва бехатарӣ аз сӯхтор; - қоидаҳои сохтани нақшаҳои маҳсулоти занона, бо назардошти тамоюлҳо ва самти муд; - тартиби муайян кардани дурустии шакли ҷузъҳо аз рӯи намуна; - расмкашии таҳассусӣ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - усули иҷрои ангораҳо, расмҳо ва тасвирҳои шаклҳои либос; - мувофиқсозии рангҳо ба ҳамдигар; - махсусиятҳои қаду қомати мизоч; - мувофиқсозии рангҳо дар тарҳрезии (лоихакашии) бадеӣ; - нақшакашии ҷузъҳои либос.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Будан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - озодакор; - масъул; - эҷодкор.

Дастур оид ба ҷамъоварию далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоихавӣ	Ҷамъоварию хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳида	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Ташкил намудани гӯшаи мудҳо барои интиҳоби амсила											
1.1. Ҷустуҷӯ намудани манбаҳои мухталифи иттилоот оид ба тамоюли муд (маҷалаҳо, каталог ва интернет-манбаъҳо бо намунаҳои либосҳо)				√			√				
1.2. Ташкил намудани фехристи (каталог) кори мудҳои либоси занона				√			√				
Элементи 2: Таҳия кардани амсилаи либоси занона											
2.1. Сохтани ангораи бадеии амсила				√			√				
2.2. Сохтани ангораи техникий амсила				√			√				

2.3. Сохтани нақшаи куртаи миллӣ (точикӣ)	√			√								
2.4. Сохтани нақшаи куртаҳои остинҳои яклухтбурида	√			√								
2.5. Сохтани нақшаи либоси болопӯши занона (камзулча, мавсимӣ, палто)	√			√								
2.6. Сохтани нақшаи доман	√			√								
2.7. Сохтани нақшаи шими занона	√			√								
2.8. Сохтани нақшаи гиребон	√			√								
2.9. Сохтани нақшаи остин	√			√								
Элементи 3: Омода намудани қолибҳо												
3.1. Нигоҳ доштани шакли ангораи қолиби асосӣ	√			√								
3.2. Гузаронидани қолиб аз нусхаи асли ба рӯи қоғаз	√			√								
3.3. Муайян намудани самти риштаҳои тор ва мавҷудияти пат дар матоъ	√			√								
3.4. Ҷо ба ҷо гузоштани қолибҳо	√			√								
3.5. Буридани қолибҳои маҳсулот	√			√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Фехрист (каталог) – ин:	- маҷмӯаи намудҳои гуногуни амсилаҳои либосҳо.
Ангораи техникаи амсила – ин:	- ин тасвири маҳсулот дар шакли шартии – қаду қомаи намунавӣ бо тавсифи дақиқи ҳамаи хусусиятҳои созавии амсила бо истифода аз тур (ҷадвал)-и хатҳои заминавӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Коркард намудани чинҳо ва шиёр	LI 7531-10-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди коркард намудани чинҳо, шиёр ва дарзи шинам дар маҳсулотро бо назардошти риоя техникаи бехатарӣ ва технология тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми дӯхти либоси занона.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч; - LI 7531-06-2/01 Пайваст кардани чузӯҳои либос; - LI 7531-09-3/01 Таҳия кардани фехрист (каталог).	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ)ВС
1. Коркард намудани чинҳо	1.1. Муайян кардани ҷой ва намуди чин. 1.2. Муайян кардани дарозӣ ва бари чин.

	1.3. Хомкӯк ва қатдӯзӣ кардани чинҳо тибқи нишонаҳо (ишораҳо). 1.4. Иҷро намудани амалёти мартубу ҳароратӣ.
2. Коркард намудани шиёр (шлица) дар маҳсулот	2.1. Муайян кардани ҷойи шиёр. 2.2. Нишонагузорӣ кардани дарозии шиёр ва дучандакунии он (А.М.Х). 2.3. Печондӯзӣ кардани буришҳои миёнаи пуштак. 2.4. Хомкӯк ва дарздӯзӣ кардани шиёр. 2.5. Бахиядӯзӣ кардани кунҷҳои поёнии шиёр дар мошинаи дарздӯзӣ. 2.6. Иҷро намудани амалёти мартубу ҳароратӣ.
3. Коркард намудани дарзи шинам	3.1. Муайян кардани ҷойи дарзи шинам дар маҳсулот тибқи амсила. 3.2. Хомкӯк ва дарздӯзӣ кардани дарзҳои шинам. 3.3. Яктарафа дарзмол кардани дарзҳои шинам.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалёти мартубу ҳароратӣ; - кор кардан бо таҷҳизоти дӯзандагӣ; - иҷро намудани пайдарҳамии технологияи коркарди чинҳо, шиёр ва дарзи шинам мувофиқ ба амсилаи додашуда; - хомкукунии чинҳо ба қатдӯзӣ он мувофиқ ба нишонаҳо; - истифода намудани усулҳои коркарди буришҳо чинҳо ва шиёр дар маҳсулоти занона; - иҷро намудани амалёти мартубу ҳароратӣ (АМХ) мувофиқ ба талаботи меъерӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - усулҳои коркарди буришҳои ҷӯзҳои маҳсулот; - қоидаҳои истифодабарии мошинаҳои дӯзандагии барқӣ; - тартиби муайянкунии риштаҳои тор ва пуд; - усулҳои коркарди буришҳо, дарзҳои шинам, шиёрҳо дар маҳсулотҳои мардона; - расмкашии таҳассусӣ; - технологияи компютерӣ дар истеҳсолоти дӯзандагӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - раванди технологияи тайёр намудани маҳсулоти мардона; - тартиби технологияи амалиёти мартубу ҳароратии ҷӯзҳои маҳсулотҳои мардона.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - озодакор; - масъул; - эҷодкор; - эҳтиёткор.

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Яктарафа дарзмолчудокунӣ – ин:	- ба як тараф хобондани дарзмояи чокҳо, чинҳо ва маҳкам намудани онҳо дар ҳамин ҳолат бо ёрии дарзмол.
--	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Коркард кардани кисса дар маҳсулот	LI 7531-11-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди тайёр кардани кисаҳои беруна ва даруна дар чокҳои паҳлӯӣ ва барҷастаи амудӣ бо назардошти риояи технологияи дӯзандагӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: -Барои истеҳсоли маҳсулотҳои либосҳои занона.	
Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоҷ; - LI 7531-06-2/01 Пайваст кардани чузъҳои либос; - LI 7531-09-3/01 Таҳия кардани феҳрист (каталог); - LI 7531-10-3/01 Коркард намудани чинҳо ва шиёр.	
Элементҳои В С	Меъёри иҷрои (М И) В С
1. Тайёр кардани кисаҳои беруна	1.1. Муайян намудани мавқеи киса дар либос. 1.2. Қатдӯзии қисми болои киса. 1.3. Бо дарзмол шаклдарори кардани киса бо ёрии қолаб. 1.4. Хомкуккунии киса дар маҳсулот (тибқи нишонаҳо). 1.5. Пайвасти киса дар маҳсулот (дар мошинаи махсус). 1.6. Гирифтани риштаҳои муваққатӣ ва (А.М.Ҳ.).
2. Тайёр кардани кисаҳои даруна дар чокҳои паҳлӯӣ	2.1. Печондӯзии буришҳои паҳлӯӣ. 2.2. <i>Хомкуккунии</i> киса дар чоки паҳлӯ тибқи нишонаҳо. 2.3. Руи ҳам гузоштани чоки паҳлӯ ва астари киса, хомкук кардани онҳо. 2.4. Духтани киса дар мошина ва иҷрои (А.М.Ҳ.).
3. Коркард намудани киса дар чоки барҷастаи амудӣ	3.1. Шерозагузорӣ намудан тибқи хатҳои ишорашуда (А.М.Ҳ.). 3.2. Гузоштани кисаҳо дар рӯи дарз бо баробар кардани буришҳо ва хомкук кардани онҳо. 3.3. Духтани киса дар мошина. 3.4. Иҷро кардани <i>амалиёти мартубу ҳароратӣ</i> (А.М.Ҳ.).

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя кардани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, беҳдории истеҳсоли ва бехатарӣ аз сӯхтор; - риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатари ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ-мошинӣ ва амалёти мартубу ҳароратӣ; - танзим намудани дарозӣ ва пайдарҳамии дарзҳои мошинӣ барои матоъҳои гуногун; - тайёр намудани сарпушҳои кисаҳо; - коркард намудани кисаҳои беруна; - дӯхтани либоси занонаи миллӣ (точикӣ); - коркард намудани кисаҳои дарундӯз; - коркард намудани кисаҳои дарундӯз дар дарзҳои паҳлӯӣ; - тайёр кардани киса ва тафтиш намудани сифат ва хатҳои он мувофиқи расм ё амсила; - иҷро намудани хатҳои рости зинатӣ дар матоъ; - пайваст намудани қисмҳои киса бо ёрии кӯкҳои дастӣ ва дарзҳои мошинӣ; - пайваст намудани маводи дучандакунанда ба қисмҳои киса.
-------------------------	---

Донишҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - коидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - технологияи иҷрои корҳои дастӣ ва мошинӣ; - намуд, шакл ва хусусияти коркарди кисаҳо; - пайдарҳамии технологияи тайёр кардани кисаҳо; - усулҳои тайёр кардани кисаҳои берунаи ҳамвор; - усулҳои тайёр кардани кисаҳои дарундӯз; - усулҳои тайёр кардани кисаҳои дарундӯз дар дарзҳои паҳлӯӣ; - коидаҳои иҷрои амалиёти мартубу ҳароратӣ; - намудҳои маводи асосӣ ва ёридиҳанда барои коркарди кисаҳо, таъинот ва хусусияти онҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	<p>Чунин бояд буд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - масъул; - эҷодкор; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоихавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Тайёр кардани кисаҳои беруна											
1.1. Муайян намудани мавқеи киса дар либос				√			√				
1.2. Қатдӯзии қисми болои киса				√			√				
1.3. Бо дарзмол шаклдарори кардани киса бо ёрии қолаб	√			√							
1.4. Хомқуккунии киса дар маҳсулот (тибқи нишонаҳо)	√			√							
1.5. Пайвасти киса дар маҳсулот (дар мошинаи махсус)	√			√							
1.6. Гирифтани риштаҳои муваққатӣ ва (А.М.Ҳ.)	√			√							
Элементи 2: Тайёр кардани кисаҳои даруна дар чокҳои паҳлӯӣ											
2.1. Печондӯзии буришҳои паҳлӯӣ				√			√				
2.2. Хомқуккунии киса дар				√			√				

чоки паҳлӯ тибқи нишонаҳо											
2.3. Руи ҳам гузоштани чоки паҳлӯ ва астари киса, хомкук кардани онҳо	√			√							
2.4. Духтани киса дар мошина ва иҷрои (А.М.Х.)	√			√							
Элементи 3: Коркард намудани киса дар чоки барҷастаи амудӣ											
3.1. Шерозагузорӣ намудан тибқи хатҳои ишорашуда (А.М.Х.)	√			√							
3.2. Гузоштани кисаҳо дар рӯи дарз бо баробар кардани буришҳо ва хомкук кардани онҳо	√			√							
3.3. Духтани киса дар мошина	√			√							
3.4. Иҷро кардани амалиёти мартубу ҳароратӣ		√		√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хомкӯккунӣ – ин:	- пайвасти муваққати ду ва зиёда ҷузъҳои тақрибан бо ҳам баробар ба дарозӣ: Хомкӯккунии буришҳои паҳлӯӣ, китфӣ, дарзҳои шинами буридашуда, дарзҳои муқарнас, буришҳои байнии пушт ва ғ.
Амалиёти мартубу ҳароратӣ (АМХ) – ин:	- амалиётҳои, ки бо мангана ё дарзмол бо ёрии қолибҳои ҳамакора ва болиштҳо (бо дарзмолҷудоқунӣ, яктарафа дарзмолҷудоқунӣ, қатдарзмолқунӣ, буғтоққунӣ, бо дарзмол шаклдиҳӣ, кашишдиҳии маҳсулоти дӯзандагӣ) иҷро карда мешавад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Коркарди ангулаҳо (ҷойи тугма), гиребон ва остин	LI 7531-12-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди пайвасти ангула (ҷойи тугма), гиребон ва остинро бо маҳсулот бо риояи техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва А.М.Х тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми дӯхти либоси занона.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч; - LI 7531-06-2/01 Пайвасти кардани ҷузъҳои либос; - LI 7531-09-3/01 Таҳия кардани феҳрист (каталог); - LI 7531-10-3/01 Коркард намудани чинҳо ва шиёр.	
Элементи ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Коркард намудани ангулаҳо	1.1. Муайян кардани ҷойи ангула дар маҳсулот. 1.2. Муайян кардани дарзҳои ангула. 1.3. Дӯхтани ангула дар мошинаи маҳсус.

2. Коркард намудани гиребон	2.1. <i>Кашишдиҳии</i> зергиребон бо маводи ширешӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ (А.М.Ҳ.). 2.2. Пайвасти гиребони боло бо зергиребон, бо кӯкҳои дастӣ ва дар мошинаи дарздӯзӣ. 2.3. Давркӯккунии гиребон, бо <i>кӯкҳои уреbdӯзӣ</i> муваққатӣ.
3. Коркард намудани остин	3.1. Коркард намудани чоки остин. 3.2. Печондӯзии чоки остин. 3.3. Коркард намудани поёни остин. 3.4. Даврадӯзӣ қардани остинҳо.

Малакаҳои талабшаванда:	<ul style="list-style-type: none"> - риоя намудани қоидаҳои техникаи беҳатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - риоя намудани пайдарпаии технологияи коркарди гиребон ва остини маҳсулот; - иҷро намудани дӯхти технологияи кӯкҳои дастӣ ва дарзҳои машинӣ; - истифода намудани усулҳои коркарди гиребон ва остини маҳсулот; - дӯхтани либоси занонаи миллӣ (точикӣ); - иҷро намудани амалиёти мартубу ҳароратӣ (А.М.Ҳ.); - муайян намудани дурустии чӯзҳои буридашуда бо чашм (визуалӣ); - шинохтани қисмҳои таркибии чӯзҳои гиребон, остини маҳсулот ва созаҳои он; - иҷрои пайдарпайи технологияи коркарди гиребон ва остини маҳсулот мувофиқ ба амсилаи тайёршаванда. - истифодаи усулҳои коркарди гиребон ва остини маҳсулоти мардона - иҷрои кӯкҳои дастӣ, дарзҳои машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ (АМҲ);
Донишҳои талабшаванда;	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои Риоя намудани техникаи беҳатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, машинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - муайян намудани самти риштаҳои тор ва пуд, таркиб, хусусият ва сифати маводҳои нассочӣ; - раванди технологияи тайёр қардани гиребон ва остини маҳсулот; - намудҳои коркарди технологияи гиребон ва остини маҳсулот; - технологияи иҷро намудани кӯкҳои дастӣ ва дарзҳои машинӣ; - гуногунии созаҳои гиребонҳо ва остинҳо; расмкашии таҳассусӣ; - технологияи дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - шаклҳои чӯзҳои буриши гиребон; - раванди технологияи тайёр намудани гиребонҳо ва остинҳои маҳсулот.
Муносибатҳои талабшаванда ба кор:	<p>Будан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - озодакор; - масулиятноқ; - эҷодкор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳолиҳии маҳсулоти тайёр	Хатгӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччагҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳолиҳӣ	Баҳолиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Коркард намудани ангулаҳо											
1.1. Муайян кардани ҷойи ангула дар маҳсулот			√				√				
1.2. Муайян кардани дарзҳои ангула			√				√				
1.3. Дӯхтани ангула дар мошинаи маҳсус	√		√								
Элементи 2: Коркард намудани гиребон											
2.1. <i>Кашишдиҳии</i> зергиребон бо маводи ширешӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ (А.М.Ҳ.)			√				√				
2.2. Пайвасти гиребони боло бо зергиребон, бо кӯкҳои дастӣ ва дар мошинаи дарздӯзӣ			√				√				
2.3. Давркӯккунии гиребон, бо <i>кӯкҳои уреbdӯзӣ</i> муваққатӣ	√		√								
Элементи 3: Коркард намудани остин											
3.1. Коркард намудани чоки остин	√		√								
3.2. Печондӯзии чоки остин	√		√								
3.3. Коркард намудани поёни остин	√		√								
3.4. Даврадӯзӣ кардани остинҳо		√	√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Кашишдиҳӣ – ин:	- зиёдкунии андозаи хатти чӯзъҳо барои ҳосилкунии шакли ҳамида дар қисматҳои ба ҳам наздик.
Кӯкҳои уреbdӯзӣ – ин:	- кӯкҳои дастии муваққатие, ки аз чап ба рост баробар бо ҳамдигар гузошта мешавад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Коркарди занчирак бо пурра пушонидани ҳалқаҳо дар либоси занона	LI 7531-13-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди коркарди занчирак дар чоки паҳлу ва пуштак бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва технологияи корҳои дӯзандагӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ-мошинӣ ва амалёти мартубу ҳароратӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми дӯхти либоси занона.	
Шатҳои қабли (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои хифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 7531-04-2/01 Гирифтани андозаи мизоч; - LI 7531-06-2/01 Пайваст кардани чузъҳои либос; - LI 7531-09-3/01 Таҳия кардани феҳрист (каталог); - LI 7531-10-3/01 Коркард намудани чинҳо ва шиёр.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Коркард намудани занчирак дар маҳсулот	1.1. Печондӯзӣ кардани чузъи пушти либос. 1.2. Хомкук кардани занчирак дар маҳсулот. 1.3. Дӯхтани занчирак дар мошинаи махсус бо ёрии панҷаи махсус. 1.4. Бартараф кардани риштаҳои мувақати ва иҷрои (А.М.Ҳ.).
2. Пайваст кардани камарбанд ва маҳсулот	2.1. Дучандакуни камарбанд бо маводи ширешӣ. 2.2. Печондӯзӣ кардани буриши пойёни камарбанд. 2.3. Бо дарзмол шаклдарории камарбанд (шинами дар чуссаро нишон медиҳад). 2.4. Васл кардани камарбанд ба маҳсулот ва иҷрои (А.М.Ҳ.).
3. Пайваст кардани зерканора ва маҳсулот	3.1. Дучандакунӣ ва печондӯзӣ кардани зерканора. 3.2. Қад кардани зерканора ба пеши бар (тарафи рӯ ба берун). 3.3. Санчидани кунҷҳои канора ва хомкук кардани канора бо зерканора. 3.4. Дӯхтан дар мошинаи махсус ва иҷрои (А.М.Ҳ.).
4. Пайваст кардани гиребон ва маҳсулот	4.1. Чен кардани андозаи гиребон ва хати даврадӯзии он бо гардана. 4.2. Хомкук кардани гиребон бо гардана. 4.3. Даврадӯзӣ кардани гиребон дар гардана бо ёрии мошинаи махсус. 4.4. Бартараф кардани риштаҳои мувақатӣ ва иҷрои (А.М.Ҳ.).
5. Дӯхтани чокҳои паҳлӯӣ	5.1. Печондӯзӣ кардани чокҳои паҳлӯӣ. 5.2. Хомкук кардани чокҳои паҳлӯӣ тибқи нишонаҳо. 5.3. Дӯхтани чоки паҳлӯӣ дар мошинаи махсус. 5.4. Яктарафа ва ё паҳн дарзмол кардани чоки паҳлӯӣ.
6. Пайваст кардани остин ба маҳсулот	6.1. Даврадӯзии остин бо хомкук кардан тибқи нишонаҳо дар маҳсулот. 6.2. Даврадӯзии остин дар мошинаи махсус. 6.3. Печондӯзӣ кардани чоки даврадӯзии остин дар мошинаи махсус. 6.4. Дӯхтани <i>китфакҳо (подплечики)</i> ба дарзмояи хати китф.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - риоя намудани пайдарпаии технологияи коркарди гиребон ва остини маҳсулот; - иҷро намудани дӯхти технологияи кӯкҳои дастӣ ва дарзҳои мошинӣ;
-------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - истифода намудани усулҳои коркарди гиребон ва остини маҳсулот. - иҷро намудани амалиёти мартубу ҳароратӣ (амх); - бо чашм (визуалӣ) муайян намудани дурустии ҷӯзҳои буридашуда. - шинохтани қисмҳои таркибии ҷӯзҳои гиребон, остини маҳсулот ва созаҳои он; - иҷро намудани пайдарпайи технологии коркарди гиребон ва остини маҳсулот мувофиқ ба амсилаи тайёршаванда. - истифода намудани усулҳои коркарди гиребон ва остини маҳсулоти мардона - иҷро намудани кӯкҳои дастӣ, дарзҳои мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ (АМХ); - ороиш додани маҳсулот (бо гулдӯзии дастӣ, мошинӣ, мӯҳра ва сангчаҳо).
Донишҳои талабшаванда;	<ul style="list-style-type: none"> - қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳои дастӣ, мошинӣ ва амалиёти мартубу ҳароратӣ; - тартиби муайян намудани самти риштаҳои тор ва пуд, таркиб, хусусият ва сифати маводҳои насочӣ; - раванди технологии тайёр кардани гиребон ва остини маҳсулот; - намудҳои коркарди технологии гиребон ва остини маҳсулот; - технологияи иҷро намудани кӯкҳои дастӣ ва дарзҳои мошинӣ; - гуногунии созаҳои гиребонҳо ва остинҳо; - шаклҳои ҷузҳои буриши гиребон; - технологияи дӯзандагӣ; - амсиласозӣ ва ороиши бадеии либос; - тарроҳии либос; - технологияи дӯхти инфиродии либос; - раванди технологии тайёр намудани гиребонҳо ва остинҳои маҳсулот.
Муносибатҳои талабшаванда ба кор:	<p>Будан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бодикқат; - озодакор; - масулиятнок; - ташаббускор; - меҳнатдуст; - эҷодкор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳолиҳои маҳсулоти тайёр	Ҳагтӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоихавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳолиҳӣ	Баҳолиҳӣ тарафи сеюм
Элементи 1: Коркард намудани занҷирак дар маҳсулот											
1.1. Печондӯзӣ кардани ҷузъи пушти либос	√			√							
1.2. Хомкук кардани занҷирак дар маҳсулот	√			√							
1.3. Дӯхтани занҷирак дар мошинаи махсус бо ёрии панҷаи махсус	√			√							
1.4. Баргараф кардани риштаҳои мувақати ва иҷрои (А.М.Ҳ.)	√			√							
Элементи 2: Пайваст кардани камарбанд ва маҳсулот											
2.1. Дучандакунӣ камарбанд бо маводи ширешӣ	√						√				
2.2. Печондӯзӣ кардани буриши пойёни камарбанд	√						√				
2.3. Бо дарзмол шаклдарории камарбанд (шинаи дар ҷуссаро нишон медиҳад)	√			√							
2.4. Васл кардани камарбанд ба маҳсулот ва иҷрои (А.М.Ҳ.)	√			√							
Элементи 3: Пайваст кардани зерканора ва маҳсулот											
3.1. Дучандакунӣ ва печондӯзӣ кардани зерканора	√			√							
3.2. Қад кардани зерканора ба пеши бар (тарафи рӯ ба берун)	√			√							
3.3. Санҷидани кунҷҳои канора ва хомкук кардани канора бо зерканора	√			√							
3.4. Дӯхтан дар мошинаи махсус ва иҷрои (А.М.Ҳ.)		√		√							

Элементи 4: Пайваст кардани гиребон ва маҳсулот											
4.1. Чен кардани андозаи гиребон ва хати даврадӯзии он бо гардана	√			√							
4.2. Хомкук кардани гиребон бо гардана	√			√							
4.3. Даврадӯзӣ кардани гиребон дар гардана бо ёрии мошинаи махсус	√			√							
4.4. Баргараф кардани риштаҳои мувақатӣ ва иҷрои (А.М.Ҳ.)	√			√							
Элементи 5: Духтани чокҳои паҳлӯӣ											
5.1. Печондӯзӣ кардани чокҳои паҳлӯӣ	√						√				
5.2. Хомкук кардани чокҳои паҳлӯӣ тибқи нишонаҳо	√						√				
5.3. Духтани чоки паҳлӯӣ дар мошинаи махсус	√			√							
5.4. Яктарафа ва ё паҳн дарзмол кардани чоки паҳлӯӣ	√			√							
Элементи 6: Пайваст кардани остин ба маҳсулот											
6.1. Даврадӯзӣ остин бо хомкук кардан тибқи нишонаҳо дар маҳсулот	√			√							
6.2. Даврадӯзӣ остин дар мошинаи махсус	√			√							
6.3. Печондӯзӣ кардани чоки даврадӯзӣ остин дар мошинаи махсус	√			√							
6.4. Духтани <i>китфақҳо (подплечики)</i> ба дарзмояи хатти китф		√		√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Китфақҳо (подплечики) – ин:	- чузъи хурде, ки шакли дилхоҳи қисми китфиро таъмин менамояд
------------------------------------	---

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мустақилонаи дӯзандаи либоси занона шахсоне иҷозат дода мешаванд, ки синнашон 18 сола ва аз он боло аст, аз муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии муқаддимаӣ, омӯзиш ва таҷрибаҳосилкунӣ дар ҷойи кор, санҷиши

дониши талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ гузаштаанд ва дорои таҳассуси мувофиқ мебошанд.

Дӯзандаи либоси занона вазифадор аст:

- иҷро кардани он корҳое, ки дар дастурамали корӣ муқаррар гардидааст;
- иҷро кардани қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнати корхона;
- пӯшидани либосҳои махсус;
- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат;
- фавран хабардор кардани шахси масъул оид ба ҳама гуна ҳолатҳои хатарнок ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидкунанда, оид ба ҳар як ҳодисаи нохуш, бад шудани вазъи саломатии худ, аз ҷумла зоҳир шудани аломатҳои шадиди бемории касбӣ;

- гузаштан аз омӯзиши усул ва тарзҳои бехатарии иҷроии корҳо ва расонидани ёриҳои аввалия ба зарардида дар истеҳсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши дониши қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

- гузаштан аз муоинаи тиббии ҳатмии даврӣ (дар ҷараёни фаъолияти меҳнатӣ), инчунин, муоинаи ғайринавбатии тиббӣ бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳои пешбинишудаи Кодекси меҳнат ё дигар қонунҳо;

- тавонистани расонидани ёриҳои аввалияи тодухтурӣ ба зарардидагон ҳангоми ҳодисаҳои нохуш;

- тавонистани истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторҳомӯшкунӣ.

Ҳангоми кори дӯзандаи либоси занона метавонанд, омилҳои истеҳсолии хатарнок ва зараровари зерин таъсир расонанд:

- равшаннокии нокифояи минтақаи корӣ;
- нокифоягии равшании табиӣ;
- серчангиву ғубор, газолудии ҳавои минтақаи корӣ;
- ҳарорати баланди сатҳи таҷҳизот;
- ҳарорати баланд ё пасти ҳавои минтақаи корӣ;
- тағйирпазирӣ ва намнокии ҳаво;
- нӯгҳои тез, асбобу абзор ва таҷҳизот ва ғ..

Дӯзандаи либоси занона мутобиқи меъёрҳои намунавии соҳавӣ ва шартномаи коллективӣ бояд, бо либоси махсус таъмин бошад.

Ба дастурамали техникаи бехатарӣ ва ҳифзи меҳнат ворид намудани муқаррароти зерин зарур аст:

- иттилооти умумӣ дар бораи корхона, махсусияти корҳои иҷрошаванда;
- меъёрҳои қонунгузори соҳавии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии дохилии корхона;
- қоидаҳои тартиботи дохилии корхона, ҳамчунин масъулият барои риоя накардани онҳо;
- имтиёзҳо ва наваҳои ҷуброне, ки ба корманд пешниҳод карда мешаванд;
- омилҳои зараровари истеҳсолӣ.

Техникаи бехатарӣ

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба якҷанд намуд тақсими мешавад. Таснифоти дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ – ин марҳилаи муҳими фаъолият дар ҳама гуна ширкатҳо, аз ҷумла дар муассисаҳои ибтидоӣ касбӣ -

техникӣ ва омӯзиш мебошад. Онҳо фарқ мекунанд бо мақсадҳо, хусусиятҳо, муҳлатҳо, шахси масъул ва инчунин бо шахсе, ки ваколатдор шудаанд барои гузаронидан. Ҳамаи масъалаҳои таъмини бехатарӣ дар истехсолот аз ҷониби мутахассиси тахассусӣ муайян, ҳаллу фасл карда мешавад.

Дастурдиҳии муқаддимаӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба ҳама кормандоне, ки ба кор қабул шудаанд, новобаста аз собиқаи корӣ, синну сол, дараҷаи маълумот гузаронида мешавад. Он барои таълимгирандагоне, ки массалан таҷрибаи истехсоли мегузаранд, инчунин кормандони хизматӣ ва коргарони муваққатӣ ҳатмӣ мебошад.

Дастурдиҳӣ оиди техникаи бехатарӣ, дар бораи ҳамагуна воситаҳои ҷимояи гуруҳи ва инфиродӣ, ки дар корхонаҳо мавҷуданд, инчунин пайдарҳамии додани дастурдиҳиро бояд инъикос кунад. Дар дастурдиҳии мазкур, саволҳо оид ба ёрии аввалияи тиббӣ шахсоне, ки ҳангоми сӯхтор ё ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд, ҷой дода мешавад. Дастурдиҳии муфасал бо кормандон дар утоқи техникаи бехатарӣ гузаронида мешавад. Он истифодаи воситаҳои техникаи таълимӣ ва воситаҳои аёниро дар бар мегирад.

Дастурдиҳии ибтидоӣ на дар утоқи мутахассиси ҳифзи меҳнат, балки бевосита дар ҷойи кор гузаронида мешавад. Ашхоси муайяншуда вазифадоранд онро гузаранд:

- кормандони нав, аз он ҷумла либосдӯзи кироя;
- кормандоне ки бо шартномаи фаврӣ кор мекунанд;
- кормандоне, ки хизматианд аз ширкатҳои дучониба;
- таълимгирандагоне, ки дар таҷрибаомӯзии истехсоли қарор доранд;
- шахсоне, ки дар фаъолияти корхона қарор доранд.

Дастурдиҳии такрорӣ ҳадди ақал як маротиба дар шаш моҳ гузаронида мешавад. Таърихи гузаронидани дастурдиҳӣ дар дафтари дастурдиҳии техникаи бехатарӣ қайд карда мешавад.

Гузаронидани ҷунин ҷорабиниҳо дар доираи ТИКТО аҳамияти махсус дорад. Масалан пеш аз дарсҳои амалӣ дар литсейҳо, омӯзгор ҳар соат алгоритми амали хонандагонро такрор мекунад ва ба онҳо дар мавзӯи таълим саволҳо медиҳад. Ин хатари сар задани садамаҳои коҳиш медиҳад.

Дастурдиҳии ғайринақшавӣ дар ҳолатҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- ҳангоми эътибори қонунӣ пайдо кардани тағйирот дар қонунгузории дохилӣ оид ба ҳифзи меҳнат;
- ҳангоми тағйирот дар раванди технологияи истехсолот;
- ҳангоми таҷдиди таҷҳизот ва механизмҳо;
- ҳангоми вайрон кардани талаботи ҳифзи меҳнат, ки ба садама, ҳодисаҳои нохуш оварда мерасонад;
- бо дархости мақомоти назоратӣ ва шахсони мансабдор;
- ҳангоми танаффус дар кор зиёда аз сӣ рӯз, барои вазифаҳои дорои омилҳои зараровар, хатарнок ва дигар кормандон шаст рӯз бо қарори ягонаи корфармо.

Дастурдиҳии мақсаднок дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

- дар ҳолати кори яквақта;
- ҳангоми гузаронидани ҷорабиниҳои оммаӣ дар ширкат;
- ҳангомӣ рафъи садамаҳо, ҳолатҳои фавқулода.

Гузаронидани чунин чорабиниҳо дар доираи ТИКТО аҳамияти махсус дорад. Масалан пеш аз дарсҳои амалӣ дар литсейҳо, омӯзгор ҳар соат алгоритми амали хонандагонро такрор мекунад ва ба онҳо дар мавзӯи таълим саволҳо медиҳад. Ин хатари сар задани садамаҳоро коҳиш медиҳад. Ин хатари сар задани садамаҳоро коҳиш медиҳад ва дар машғулиятҳои амалӣ омӯзгорро аз ҳолатҳои ногувор муҳофизат мекунад.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба тахассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботҳои худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ мегузаронад ва дар журнали техникаи бехатарӣ оид ба гузаронидани он қайд мекунад.

Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ гузаронида мешаванд. Иҷозати шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, аз омӯзиш ва санчиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, ба таҷрибаомӯзӣ баромадан манъ аст.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки мехоҳанд касби «Дӯзандаи либоси занона»-ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 3 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз худ кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- ҷисмонӣ ва раванӣ солим бошад;
- ҳуҷҷатҳоро мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ пешниҳод намояд;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 3 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Дӯзандаи либоси занона» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС дошта бошад;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро донанд;
- на кам аз 5 соли таҷрибаи кори дӯзандаи либоси занонаро дошта бошад;
- ҷисмонӣ ва раванӣ солим бошад;
- сатҳи тахассусии омӯзгор аз сатҳи 4-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ

Номгӯии асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Миқдор	Таҷҳизот	Миқдор	Мавод/дигар лавозимот	Миқдор
Ҷадвали қолибӣ	5 даста	Мошинаи дарздӯзии ҳамақора	5 адад	Сӯхторхомӯшқунак	∞

Асбобҳои асосӣ		Мошинаи ҳалқадӯзӣ	5 адад	Доруқуттӣ	
Қайчӣ	25 адад	Мошинаи сангчазанӣ	5 адад	Маводи зидди сӯхтор	∞
Лентаи ченакғирӣ	5 даста	Мошинаи кнопказанӣ	5 адад	Сузанҳои мошинӣ ва дастӣ	∞
Ангуштпона	5 даста	Мошинаи тугмадӯзӣ	5 адад	Сарсузан	∞
Аробача	5 даста	Мошинаи ангаладӯзӣ	5 адад	Бур, собуни (тезкардашуда)	∞
Либосовезак	5 даста	Мошинаи қатдӯзӣ	5 адад	Ширеш	∞
Тахтаи бурӣ	5 даста	Мошинаи печондӯзӣ	5 адад	Ришта	∞
Ҷадвал, секунча, асбоби ченкунии хатҳои қач	5 даста	Мангана барои коркарди мартубу ҳароратӣ	5 адад	Матой	∞
Одамаки буғи ҳавой	5 даста	Дарзмоли буғи-ҳавой	5 адад	Матой барои буғдихӣ	∞
Мизи дарзмолкунӣ	5 даста	Дарзмол	5 адад	Маводҳои ороишӣ	∞
Обпошак	5 даста	Мошинаи оверлок	5 адад	Маводи дучандакунанда	∞
Мизи либосбурӣ	1 даста			Маводҳои гармидиҳанда	∞
Болиштчаҳои гуногун барои дарзмол	5 даста			Матойҳои астарӣ	∞
Шоткаи либостозакунӣ	5 даста			Тасма барои шим	∞
Пистолет	5 даста			Тасма барои ҳошия	∞
Қолабҳои гуногун	5 даста			Зангалаҳо	∞
				Риштаи попуранӣ	∞
				Флузилин	∞
				Дублирин	∞
				Лентаҳои ранга	∞
				Сангчаҳои гуногунранг	∞
				Тасма барои шим	∞
Таҷҳизоти таълимӣ			Лавозимоти дафтардорӣ		
		Проектор	1 адад	Қоғаз А4	1 баст
		Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
		Тахта	10 адад	Маркер	1 баст
		Компютерҳо	25 адад	Флипчарт	4 адад
		Экран	1 адад	Қалам	25 адад
		Тахтаи электронӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
Маводи таълимӣ					
				Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
				Барномаи таълимии модуль	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Рӯйхати адабиёт

1. Силаева М. А. «Дӯхтани маҳсулотҳои дӯзандагӣ бо фармоиши инфиродӣ», 2012 с.
2. Швея. Портной легкой женской одежды. Ростов-на-Дону: Феникс. 2000г.
3. Гусейнов Г.М. Конструктивное моделирование одежды. Композиция костюма: учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед./Г.М. Гусейнов, В.В. Ермилов, Д.Ю. Ермилова. - М.: Издательский центр Академия, 2003.
4. Дудникова Г. История костюма: учебник для учащ. лицеев, колледжей, училищ/Г. Дудников. - Ростов н/Д.: Феникс, 2001.
5. Единая методика конструирования одежды СЭВ (ЕМКО СЭВ). Том 2 Базовые конструкции женской одежды. – М.:1988.
6. Золотцев Л.В. Лабораторный практикум по технологии швейных изделий/ Л.В. Золотцев, Е.Х. Мелихов. - М.: Легпромиздат,1988.
7. Ильяшева Е.В. Основы прикладной антропологии и Биомеханики: учебно-методическое пособие для студентов/К.О. Сивухина. – Магнитогорск: МаГУ, 2003.
8. Ильяшева Е.В. Введение в AutoCAD: методические рекомендации к курсу «Проектирование изделий» Ч.1/Е.В. Ильяшева. - Магнитогорск: МаГУ, 2001.
9. Ильяшева Е.В. Основы учебно-творческого проектирования: учебно-методическое пособие для студентов технологического факультета/Е.В. Ильяшева. - Магнитогорск: МГПИ, 1998.
10. Кокеткин П.П. Одежда. Технология-техника, процессы - качество: учебник/П.П. Кокеткин. - М.: МГУДТ, 2001.
11. Малышева И.Э. Основы конструирования, моделирования и технологии одежды: учебник /И.Э.Малышева. - Ростов н/Д.: Изд. Центр МврТ, 2001.
12. Мартынова А.И. Конструктивное моделирование одежды: учебник/А.И. Мартынова, Е.Г. Андреева. - М.: Академия, 2002. – 216 с.

Funded by
the European Union

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ХАРИТАИ ФУНКЦИОНАЛӢ

Соҳа: Саноати сабук

Касб: Дӯзандаи либоси занона

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): 7531

Замимаи 1

Харитаи функционалии касби «Дӯзандаи либоси занона»

УҲДАДОРИҲО		ВАЗИФАҲО				
А	Такмил додани малакаҳои бокортаъминкунӣ	А-1. Кор кардан дар даста ва бо мизочон/ фармоишгарон	А-2. Такмил додани тахассуси касбӣ	А-3. Истифода бурдани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	А-4. Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ	А-5. Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи миёна
		А-6. Ҳал намудани ваъиятҳои муноқишавӣ				
В	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	В-1. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	В-2. Расонидани ёрии аввалияи тиббӣ	В-3. Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	В-4. Риоя намудани қоидаҳои зидди сӯхтор	В-5. Гузаштан аз дастурдиҳии техникаи бехатарӣ
		В-6. Пӯшидани либосҳои махсус	В-7. Риоя намудани қоидаҳои беҳдорӣ ва беҳдошти шахсӣ			
С	Қабул намудани фармоиш	С-1. Омода намудани чойи кор	С-2. Омода намудани таҷҳизоти дӯзандагӣ	С-3. Таҳия кардани феҳрист (каталог)	С-4. Интихоб намудани матоъ	С-5. Гирифтани андозаи мизоч
		С-6. Бастани шартнома бо мизоч				
Д	Таҳия кардани амсилаи либоси занона	Д1. Соختани нақшаи куртаи миллӣ	Д2. Соختани нақшаи куртаҳои остинҳои яклухтбурида	Д3. Соختани нақшаи либоси болоии занона (камзул, боронӣ, палто)	Д4. Соختани нақшаи доман	Д5. Соختани нақшаи шими занона

		D6. Сохтани нақшаи гиребон	D7. Сохтани нақшаи остин	D8. Омода намудани қолиби маҳсулот ва буриши он		
E	Коркард намудани чузъҳои хурди маҳсулот	E-1. Тайёр кардани тасмачаҳо, овезаҳо, канораҳо	E-2. Пайваст кардани тасмачаҳо, овезаҳо ва канораҳо ба маҳсулот	E-3. Духтани чокҳои пахлӯй	E-4. Тайёр кардани чинҳо ва дарзҳои шинам	E-5. Тайёр кардани шиор (шлитс)
		E-6. Тайёр кардани киссаҳо	E-7. Коркард намудани гиребон ва ангалаҳо	E-8. Коркард намудани остинҳо	E-9. Ороиш додани маҳсулот (бо гулдӯзии дастӣ, мошинӣ, мӯҳра ва сангчаҳо)	E-10. Пайваст намудани чиҳози либос (фурнитура)
F	Коркард намудани амалиётҳои мураккаби маҳсулот ва пайвасти чузъҳои хурд ба маҳсулот	F-1. Дучандакунии маҳсулот бо воситаи маводҳои пайвасткунанда	F-2. Пайваст намудани занчира ба маҳсулот	F-3. Пайваст намудани камарбанд ба маҳсулот	F-4. Пайваст намудани зерканора ба маҳсулот	F-5. Пайваст намудани гиребон ба маҳсулот
		E-6. Пайваст намудани остини маҳсулот	E-7. Тайёр кардани камзӯлчаҳои пешу қафо ва пайвасти доман	E-8. Пайваст намудани астари маҳсулот	E-9. Азнавсозӣ намудани либоси занона (кутоҳ, танг, васеъ ва иваз кардан)	E-10. Супоридани маҳсулот ба мизоҷ ва ба тартиб овардани чойи кор кардан)

	Сатҳи 2 - 20
	Сатҳи 3 - 27
Ҳамагӣ: 47 вазифа	

Талаботи умумӣ ба касби «Дӯзандаи либоси занона»		
Сифатҳои касбӣ/салоҳиятнокӣ	Дониш, малака ва маҳорати умумӣ	
1. Хушмуомила 2. Меҳнатдӯст 3. Мушоҳидакор 4. Тоқатпазир 5. Бомасъулият 6. Покизакор 7. Бозҳтиёт 8. Ростқавл 9. Сарфакор 10. Дурандеш 11. Бодикқат 12. Устувории ахлоқӣ 13. Ба бемориҳои аллергияи устувор 14. Поквичдон 15. Боинсоф	1. Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон 2. Санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии соҳа 3. Қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ 4. Қоидаҳои истифодаи асбобу анҷом 5. Қоидаҳои нобуд сохтани партовҳо 6. Малакаи кор бо компютер 7. Малакаи истифодаи таҷҳизотҳои техника 8. Малакаи расмкашӣ 9. Расонидани ёрии аввалин 10. Интиҳоби дурусти ришта ва сузанҳо 11. Бартараф намудани носозиҳои хурд дар мошина 12. Ба танзим даровардани риштаҳо. 13. Пайвасти чузъҳои либос.бо истифода аз навъҳои куку дарзҳои мошини 14. Пора ва духти маснуотҳои гуногуни занона 15. Риоя намудани қоидаҳои гигиенаи шахсӣ ва тандурустӣ	
Таҷҳизот, асбобҳо, масолеҳи асосӣ ва сарфшаванда		
1. Мошинаи дарздӯзии ҳамақора 2. Мошинаи ҳалқадӯзӣ 3. Мошинаи тугмадӯзӣ 4. Мошинаи ангаладӯзӣ 5. Мошинаи қатдӯзӣ 6. Мошинаи печондӯзӣ 7. Мангана барои коркарди мартубу ҳароратӣ 8. Мошинаи оверлок 9. Мошинаи тугмазанӣ	18. Аробача 19. Либосовезак (китфбардорак) 20. Чадвал, чадвали секунча, асбоби ченкунии хатҳои қач 21. Тахтаи бурӣ 22. Чадвали қолибӣ 23. Дарзмол 24. Дарзмоли буғӣ-ҳавой 25. Одамак	38. Маводи ороишӣ 39. Маводи дучандакунанда 40. Маводи гармидиҳанда 41. Матоъҳои астарӣ 42. Тасма барои шим 43. Тасма барои ҳошия 44. Зангалаҳо 45. Риштаи попуранӣ 46. Флузилин 47. Дублирин 48. Лентаҳои ранга

Харитаи функционалии бо усули DACUM таҳияшуда, барои касби «Дӯзандаи либоси занона»
<p>Иштирокчиёни таҳлили функционалӣ:</p> <p>1. Кабулова Зебихон – дӯзандаи ҶСК «Гулистон Душанбе»; 2. Ҳасанова Муҳаббат – дӯзандаи ҶДММ «Сифат саноат»; 3. Назаров Рустам – технологи ҶСК Фабрикаи дӯзандагӣ «ТОЈТЕХ»; 4. Мадалиева Заррина – дӯзандаи ҶДММ «Наврӯзгоҳ»; 5. Содикова Сайёра – дӯзандаи ҶДММ «Наврӯзгоҳ».</p> <p>Модераторон: Данило Анишенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа Сангин Бобоев - коршиноси маҳаллии ғайрикалидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа Бахтиёр Озар - супервайзер оид ба методологияи ТАС</p> <p>Фасилитаторон:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ҳисориева Заррина 2. Маруфова Гулсимо

10. Мошинаи сангчазанӣ 11. Компютер (фотошоп, системаи автоматикии лоихақашӣ) 12. Сузанҳои мошинӣ ва дастӣ 13. Ангуштпона 14. Қайчӣ 15. Лентаи ченақгирӣ 16. Сарсузан 17. Бур, собуни (тезқардашуда)	26. Одамаки буғи ҳавой 27. Мизи дарзмолқунӣ 28. Матоъ барои буғдиҳӣ 29. Обпошак 30. Болиштчаҳои гуногун барои дарзмол 31. Шоткаи либостозақунӣ 32. Мизи либосбурӣ 33. Пистолет 34. Ширеш 35. Қолабҳои гуногун 36. Матоъ 37. Ришта	49. Сангчаҳои гуногунранг 50. Тасма барои шим	<p>Дар доираи лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.</p> <p>ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон</p> <p>13-14 ноябри соли 2023</p>
Дурнамои оянда ва хусусиятҳо/мушкилоти касб			
1. Мубодилаи таҷриба байни корхонаҳо 2. Такмили сатҳи ихтисос 3. Баланд намудани музди меҳнат 4. Кафолат ва сифатнокии кор 5. Беҳтарсозии сифати хизматрасони 6. Баландшавии зинаҳои вазифавӣ	7. Ғуборнок ва ифлосшавии муҳити атроф 8. Речаи кори ғайри меъёрӣ 9. Бемориҳои касбӣ 10. Ҳавасмандии ками мутахассисон		

Funded by
the European Union

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЧИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ХУЛОСАҲОИ СОҲА (экспертиза)

**ВАЗОРАТИ САНОАТ ВА
ТЕХНОЛОГИЯҲОИ НАВИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

734012, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ, 22 Тел: 221-52-59
факс: (810992-37) 221-82-81 Email: info@sanoat.tj

№ 15-2246 аз «08» 10 2024

Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва
шугли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон мактуби вазорати меҳнат муҳоҷират ва шугли аҳолиро аз 20.08.2024, №3/13-1193 оид ба стандарти салоҳиятҳо дар касбҳои “Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ”, “Кандакорӣ дар ҷӯб ва пӯсти ҷӯб”, “Дуредгар, “Дӯзанда (либоси занона)”, “Оператори мошини турбофӣ” ва “Оператори мошини ресандагӣ” ва “Оператори мошини рангунӣ”-ро мавриди омӯзиш қарор дода, чунин пешниҳод менамояд.

Бо дарназардоштани пайваста рушд ёфтани технологияҳои самтҳои гуногуни истеҳсолии соҳаи саноат аз ҷумла, соҳаи саноати сабук, ресандагию бофандагӣ ва ба миён омадани технологияҳои муосири истеҳсолӣ, зарурияти қабул намудани қоидаю меъёрҳо ва стандартҳои ба ба технологияҳои мазкур вобастаро тақозо менамояд.

Бинобар ин, дар “Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо” ва “Номгӯи воҳидҳои салоҳиятҳо” ҳамаи касбҳо илова намудани стандартҳои технологияҳои муосир аз ҷумла:

1. Стандартҳои техника ва технологияҳои муосири соҳаи ресандагию бофандагӣ ва дигар равандҳои истеҳсолӣ;
2. Стандартҳои технология ва таҷҳизотҳои каммасрафи қувваи барқ;
3. Стандартҳои технологияи электронӣ (автоматикӣ) дар соҳаи саноати сабук ва соҳаи заргарӣ истифодашавандаро илова намудан мувофиқи мақсад мебошад.

Бо дар назардоштани пешниҳодҳои болозикр Вазорат лоиҳаи стандартҳои пешниҳодшударо қобили қабул мешуморад.

Муовини ваъир

Б. Сафарзода

КУМИТАИ ҶУМҲУРИЯВИИ ИТТИФОҚИ КАСАБАИ КОРМАНДОНИ
СОҶАИ БОФАНДАГӢ ВА САНОАТИ САБУКИ ТОҶИКИСТОН

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ КОМИТЕТ ПРОФСОЮЗА РАБОТНИКОВ
ТЕКСТИЛЬНОЙ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ ТАДЖИКИСТАНА

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе кучан Маяковский I/13 Тел: 8+(992) 988-84-26-26
734003, Республика Таджикистан, г. Душанбе ул. Маяковский I/13 Тел: 8+(992) 988-84-26-26

№ 17

«05» сентября с. 2024.

лоихаи «Кумаки Иттиходи Аврупо
ба соҳаи маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Кумитаи ҷумҳуриявии иттифоқи касабаи кормандони соҳаи бофандаги ва саноати сабуки Тоҷикистон мактуби Шуморо аз 30 июли соли 2024, №67 оид ба гузаронидани ташхиси лоихаи стандартҳои салоҳияти касбҳои «Оператори мошини ресандаги», «Оператори мошини рангкуни» ва «Дузанда»-ро мавриди омузиш қарор дод.

Лоихаи стандартҳои салоҳияти касбҳои «Оператори мошини ресандаги», «Оператори мошини рангкуни» ва «Дузанда» аз ду сатҳ (2 ва 3) иборат буда, дар онҳо ба ҷурраги номгуӣи воҳидҳои салоҳият, талабот ба довталабону омузгорон, хифзи меҳнат, техникаи бехтари ва забондони, ки барои касбомуз муҳим арзёби мегардад, ғирдовари шудааст.

Вобаста ба ин, ҷумҳуриявии иттифоқи касабаи кормандони соҳаи бофандаги ва саноати сабуки Тоҷикистон лоихаи стандартҳои салоҳияти касбҳои «Оператори мошини ресандаги», «Оператори мошини рангкуни» ва «Дузанда»-ро бо назардошти ислоҳи техникаи ва имлои, қобили қабул шуморида, дар экспертизаи лоихаҳои стандартҳои салоҳияти болозикр кормандони Кумита : Каримова Ситора, Амирхонова Фарзона ва Низомова Саодат иштирок намуданд.

Бо эҳтиром,
Раиси Кумита

Каюмзода Г.К.

ҶАМЪИЯТИ ДОРОИ МАСЪУЛИЯТАШ МАҲДУДИ «ХИЗМАТ» НОҲИЯИ ФАЙЗОБОД

Инд.735413 н. Файзобод кӯчаи Исмоили Сомонӣ 29/1 тел: (83135) 3-24-53, РМА14000165

*Ба Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди
Аврупо» ба соҳаҳои маориф ва
меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон*

Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуди «Хизмат»-и ноҳияи Файзобод мактуби Шуморо аз 1 июли соли 2024, №71 оид ба гузаронидани ташхиси лоиҳаи стандартӣ салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона»-ро мавриди омӯзиш қарор дод.

Қайд кардан ба маврид аст шаҳрвандоне, ки ба ин касб шуғл меварзанд, бояд технологияи амалиёти омодагӣ, усулҳои асосии кор, ҳисоби асосии маводи зарурӣ барои духтани либоси занона амалиёти пора намудан, духт ва корҳои ороишӣ инчунин техникаи бехатарӣ ва кор бо асбобу таҷҳизотхоро дар сатҳи зарурӣ дошта бошанд.

Ба маълумот мерасонем, ки лоиҳаи стандартӣ салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона» аз ду сатҳ (2 ва 3) иборат буда, дар он ба пуррагӣ номгӯи воҳидҳои салоҳият, талабот ба довталабону омӯзгорон, ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва забондонӣ, ки барои касбомӯз муҳим арзёбӣ мегардад, гирдоварӣ шудааст.

Дар тамоми матни Лоиҳаи мазкур ба ҷои иборати «Дӯзандаи либоси занона» иборати «Дӯзандаи либосҳои занона» навишта шавад.

Дар муқаддимаи Лоиҳа дар саҳифаи 6 ба ҷойи калимаи «гузаштагон» иборати «таърихи миллати тоҷик» ва ба ҷойи иборати «муқаддаси миллат» иборати «муқаддаси миллӣ» навишта шавад.

Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуди «Хизмат»-и ноҳияи Файзобод лоиҳаи стандартӣ салоҳиятҳои касби «Дӯзандаи либоси занона»-ро бо назардошти ислоҳот, қобили қабул шуморида, дар экспертизаи Лоиҳа коргари Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуди «Хизмат»-и ноҳияи Файзобод Хоралиева Шаҳноза иштирок намуд.

Директори ҶДММ
«Хизмат» -и н. Файзобод

Боронзода М.

ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН
Ҷамъияти Дорои
Масъулияташ маҳдуд
«КД Наргис»

РЕСПУБЛИКА
ТАДЖИКИСТАН
Общество с
Ограниченной
Ответственностью
«КД Наргис»

735700 шаҳри Хучанд, кучаи Шарк / телефон : +992995009700

Ба Лоихаи “Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба
соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии
Тоҷикистон

Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуди “ҶДММ Корхонаи
дӯзандагии Наргис” мактуби Шуморо аз 07 августи соли 2024, № 67
оид ба гузаронидани ташҳиси стандарти салоҳиятҳои касби
“Дӯзанда” мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дода, ба маълумот
мерасонад, ки стандарти касби мазкур фарогири дониш, малака ва
маҳорат буда, ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯ мебошад.

Дар лоихаи стандарти касби “Дӯзанда (либоси занона)”
мафҳумҳои асосӣ оид ба касби “Дӯзанда” оварда шудааст, ки омӯзгор
метавонад ба таълимгиранда онро ба пуррагӣ тафсир намояд.

Қайд кардан ба маврид аст, ки дар Лоихаи стандарти мазкур
воҳидҳои салоҳият дар алоҳидагӣ гирдоварӣ карда шудааст, ки ба
таълимгиранда имкон медиҳад, ки ҳамчун мутахасис оид ба
“Дӯзанда” малакаҳои худро дар ин соҳа беҳтар намуда, дар бозори
меҳнати дохилӣ ва хориҷӣ мавқеи худро пайдо намоянд. Илова ба ин,
стандарти салоҳиятҳои касби “Дӯзанда” барои таҳияи таълимии
модули мувофиқат менамояд.

Дар экспертизаи стандарти салоҳияти касби “Дӯзанда” кормандони
зерин иштирок намуданд:

1. Вахобова Д
2. Рӯзиева А

Директори ҶДММ
“Наргис”

Саматова М

ҶАМЪИЯТИ ДОРОН
МАСЪУЛИЯТИ МАҲДУДИ
«ҶАВОНИ»

735702 Ҷумҳурии Тоҷикистон вил. Суғд,
ш. Хуҷанд, кўчаи Ҷавони-1, нишон 7118
Суратҳисоб 20202972100285
Ҳисоби арзи 20206840900157
Рақами мушаххас 510000065
ҶСШК «Бонки Эсхата»
ш. Хуҷанд, Ҷумҳурии Тоҷикистон
Нишонаи қабули бор: истгоҳи
роҳи оҳани «Хуҷанд» нишон 747802
тел: +992(3422) 40861, 40295, 65167
e-mail: giavoni@giavoni.net

LIMITED LIABILITY COMPANY
«GIAVONI»

735702 Sugd region, Tajikistan,
Khujand, 1 Javoni, code 7118
Account: 20206840900157
USD : 20202972100285
Taxpayer number 510000065
Bank beneficiary: OJSC «Bank Eskhata»
Republic of Tajikistan, Khujand city,
Station of destination "Khujand"
Code 747802 Railway of Tajikistan
tel :+992(3422) 40861, 40295, 65167
e-mail: giavoni@giavoni.net

№ 08-03 аз «21» 08 2024 с.

Ба Лоиҳаи «Кумаки Иттиҳоди Аврупо»
Ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Маъмурияти ҶДММ «Ҷавони» мактуби муроҷиати Шуморо таҳти рақами 67 аз 07.08.2024 сол, оиди ба гузаронидани ташхиси лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касбҳои пешниҳод шудаи «Оператори мошини ресандаги, оператори мошини рангдиҳи ва оператори мошинҳои дузандаги» - ро мутахассисони соҳави барраси намуда, чунин иттилоъ медиҳад.

Лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касбии истеҳсолоти саноати сабук, ки дар боло номбар карда шудааст, аз коркарди ниҳони нахи пахта то маҳсулоти тайёри дузандагии рангшуда, тибқи талабот ба омузгорон ва довталабон, ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарии ҷавобгуй мебошад.

ҶДММ «Ҷавони» Лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касбии истеҳсолоти саноати сабук, бо назардошти ислоҳоти имлои забони тоҷики, қобили қабул шуморида, дар экспертизаи Лоиҳа мутахассисони зерини коргоҳ иштирок намудаанд.

Директори генерали

Фафуров И.Р.

Технологи масъули
истеҳсолоти ресандаги

Муродов Б.

Технологи масъули
истеҳсолоти дузандаги

Раҳматова Д.

Сармуҳосиб

Кориев Ш.В.